

Specialundervisningsanalyse 2024:

**Opsamling på den involverende proces
- samt Forvaltningens anbefalinger**

Thisted kommune

(Perioden: sept. 2024 til dec. 2024)

(Elev-værker fra Tilsted skole)

Udarbejdet af Skole-og Dagtilbud
På baggrund af involverende proces med skoleområdets interessenter.

Indholdsfortegnelse

Forord v/Direktør Lars Sloth	s. 3
Anbefalinger til ny struktur	s. 4
Sammenhæng mellem anbefalinger og interessenter	s. 5
Introduktion v/Skole- og Dagtilbudschef Per Overgaard	s. 6 - 9
Lovgivning og inklusionens fælles afsæt	
Et blik på situationen – nationalt: <i>"Tal og tendenser"</i>	
Det politiske opdrag	
Resume af PwC-rapporten	s. 10 – 11
PwC´s anbefalinger	
Generelle data og tal vedrørende eleverne	s. 12 – 13
Skoledriftsressource til specialundervisning	
Kørsel – nøgletal	
Tendenser	
<i>Opsamling generelle tal og data</i>	
Præsentation af den involverende proces SPOR 1	s. 16 - 24
Resultater af Spor 1: Workshops, survey og interessenternes valg	
Databehandling af survey: <i>"De 5 tematikker"</i>	
<i>Opsamling på "De 5 tematikker"</i>	
Elevernes stemme: (kondensering af interviews)	s. 25 – 30
<i>Opsamling på elevinterviews</i>	
Interview med Thisted kommunes kommunale ungeindsats (KUI)	s. 31 - 32
<i>Opsamling på interview med KUI</i>	
Præsentation af den involverende proces SPOR 2:	s. 33 - 39
Prøvehandlinger	
Overblik over typer af prøvehandlinger	
Case 1: Nors skole: <i>"Stille start og fodspor"</i>	
Case 2: Rolighedsklassen: <i>"At blive selvtransporterende" - ældstetrin</i>	
Case 3: Rolighedsskolen: <i>"Sammen om klasseledelsen" - almen yngstetrin</i>	
<i>Opsamling på prøvehandlinger</i>	
Præsentation af mulige Scenarier:	s. 40
Præsentation af forvaltningens seks anbefalinger	s. 41
Uddybning af bagvedliggende parametre	
Tal fra KL – analyse fra UVM	
Forvaltningens bud på mulige indsatser	
Opsamling på indeværende rapport	s. 46
Primær litteratur og links	s. 47
Links	s. 47

Forord

Kære medlæser og interessenter

Som andre kommuner i Danmark, har vi også valgt at arbejde indgående med vores specialundervisningsområde. Flere og flere af vores elever segregeres – og det er ikke lykkedes os at finde den egentlige årsag. Vi står med et såkaldt "Vildt problem". Måske må vi konstatere at forklaringerne er mange. Aftrykkene af elever i mistrivsel sætter sine tydelige spor ind i skolerne. Spor, der handler om, at vi sender et øget antal børn og unge i specialiserende skoletilbud. Vi tager således elever ud af vante sammenhæng og lokalområdet – og ind i ny skolesammenhæng med daglig kørsel til og fra deres nye skolegang i en af vores specialklasserækker i Thisted kommune.

Det betyder, at når vi som de ansvarlige voksne sender en del af vores elever ud af kommunens almene skoletilbud, så anvender vi bevidst segregering som et fælles værktøj til at give en større og større gruppe af elever en særlig tilrettelagt skoledag.

Vores segregeringsgrad er stigende, og vi nærmer os som kommune et procenttal mellem 7% og 8% segregerede elever. En sådan stigning bevirker også at økonomien til almenområdet mindskes. I øjeblikket går derfor 25% af vores samlede budget på skoleområdet til 317 elever i vores specialklasserækker, svarende til ca. 80 mio. (kørsel inkl.)

Foreliggende rapport har gennem de sidste 4-5 måneder haft samtaler med: Elever fra specialklasserækkerne, elever fra Fælleselevrådet og inviteret over 200 af skolens interessenter ind til samtale og videndeling om, hvilke mulige løsninger og tiltag vi kan sætte i værk for at minimere på vores tiltagende segregering af elever. Alle deltagende parter har fået viden fra PwC's specialundervisningsrapport og PwC's fire løsningsforslag. Alle deltagere har forholdt sig til disse og peget på *et* løsningsforslag. Ud over at de mange aktører har deltaget i workshops og survey, har vi derudover også modtaget *fællesbreve og mails*, hvor interessenterne har haft behov for at tilføje og uddybe tanker og ideer. Det vidner om, at når vi rører ved vores børns skolegang – og ønsker *at skabe en skole der kan mere for flere*, så er der mange, som har noget på hjerte og ønsker at bidrage med viden, ideer og tanker – hvilket vi som forvaltning er dybt taknemmelig over. Så der skal lyde en stor tak for alle jeres bud og deltagelse.

Jeg ønsker jer en god læsning.

Med venlig hilsen

Lars Sloth

Direktør for Børne-og Familieforvaltningen

Anbefalinger til ny skolekultur i Thisted kommune:

På baggrund af viden fra den involverende proces (SPOR 1) og prøvehandlingsforløb ude på skolerne (SPOR 2), samt viden fra forskning og andre kommuners erfaringer, anbefales følgende:

Mål for segregering: 4% (over en estimeret periode på 4 til 5 år)

Økonomi: Etablering af 4-årig "Overgangsmodel" hvor pengene "*følger eleven ud i fællesskabet*". Modellen skal både virke i forhold til nuværende elever, som udsledes fra specialklasse til almen, og virke ift. "nye elever", der efter gammel ordning ville være blevet visiteret til specialtilbud.

Fælles kompetenceudvikling af alle personaler på skoleområdet. Målet er at udvikle inkluderende miljøer gennem fællesskabende didaktikker. Desuden kompetenceudvikling af ledelser i forhold til etablering af mellemformer, der med afsæt i Lillehammerprojektet mestendels udmøntes som en pædagogisk/didaktisk indsats i klasselokalet.

Etablering af mellemformer: Der etableres mellemformer på alle skoler og i klynge-samarbejdet.

Ny visiteringspraksis og målgruppebeskrivelse:

Skoleleder kan visitere til: 1) Egen mellemform og - 2) Klyngens mellemformer (*Et tværgående ansvars-og skolefællesskab*). Der opbygges et specialiseret miljø lokalt i "Klyngerne", hvor PPR, KUI og skolerne udvikler pædagogiske og didaktiske indsatser.

3) Specialklasse-tilbud: I forbindelse med visitering af elever hertil, sker det ud fra en bredere målgruppebeskrivelse, den er derfor *ikke* diagnoseafhængig. I "*Overgangsperioden*" – der er vurderet til 4 år, berøres nuværende ældstetrinselever ikke, men fortsætter og afslutter nuværende skoleforløb i specialklasserne, men mindre der er forhold som peger på andet. Elever fra yngste- og mellemtrin vil – *under hensyntagen* - blive del af den nye skolekultur *med øget fokus på en inviterende praksis*. I etableringen af ny skolekultur udvikles *en inviterende praksis*, hvor kontakten mellem en visiteret elev og afgangsklasse fastholdes, udvikles og genetableres gennem "Kultur- og skoleinvitationsarbejde". Således, at et barn eller en ung i højere grad kan fastholde sine venner i lokalmiljøet. Denne fællesskabstænkning skal også involvere både forældre og medarbejdere.

PPRs rolle: Det anbefales, at PPR i højere grad end nu arbejder praksisnært og deltager i udviklingen af lærerne og pædagogernes kompetencer i arbejdet med blandt andet mellemformer.

Udarbejdelse af tids-og handleplan for perioden august 2025 til august 2030

Sammenhæng mellem anbefalinger -og elevernes og interessenters stemmer:

Forvaltningens anbefalinger er udarbejdet med reference til de foreliggende data fra SPOR 1 og SPOR 2. *Vi kan derfor trække en rød tråd fra den fælles undersøgende vej, fra vi gik ind i det undersøgende felt, til nu hvor vi står med et udarbejdet resultat.*

- Den røde tråd består af fælles perspektiver på det, der er vigtigt for kommunens fælles børn, og hvad der er vigtigt for skolens interessenter. *Vi kan fremhæve følgende:*

Interessenter der taler om at ændre Folkeskolens DNA: I denne forbindelse er der givet udtryk for tanker og håb om en mere rummelig skole, med plads til resiliens både for elever med særlige behov og almenelever. I tillæg hertil kan Folkeskolens kvalitetsprogram med 33 initiativer også fremhæves. Kvalitetsprogrammet, der skal implementeres ude på skolerne, imødegår survey-udsagn om f.eks. muligheden for kortere skoledage.

Handicaprådet og andre interessenter har anbefalet: At der etableres et system, der sørger for, at "pengene følger barnet". Dette er indarbejdet i vores nye skolekultur. Dels som et system i en "overgangsmodel", men også som en udvidet tænkning, der kobles på skolekulturens blik for fællesskabet. En tænkning som Lillehammerprojektet og forskning vedr. inkluderende læringsmiljøer og skoleeksklusion, peger på, se side 7, 39 og 40.

Forsvar af nuværende specialområde: Som det fremgår af surveyens endelige resultat vælger over 50% PwC rapportens løsning nr. 1. Der udtrykkes bekymring for *især to ting*: Skal eleven tilbage til sin "gamle" klasse? Og, hvordan med eleven, der er kommet i trivsel – vil man tage det fra eleven og deres familier igen? På den baggrund er følgende taget i betragtning. Der etableres en overgangsperiode, hvor nuværende udskolings elever fra 7. – 10.klasse ikke berøres, og nuværende elever fra vores yngste- og mellemtrin vil opleve at blive inviteret mere ind i almindelens skoleaktiviteter. Dette med henblik på eventuel tilbageslutning.

Ideer: Her peges især på vigtigheden af, at eleverne kan blive i deres nærmiljø – i den forbindelse kommer en ny fælles ansvarstænkning i spil. For at øge mulighederne for at blive i eget nærmiljø, vil stamskolen indgå i et klyngefællesskab med 2 – eller 3 andre skoler. På denne måde øges de samlede ressourcer, der er adgang til sparring og videndeling, øget tilbud af mellemformer samt for eleverne flere elever at være sammen med. Et perspektiv som eleverne fra specialklasserne, eleverne fra Fælleselevrådet og KUI peger på, se siderne 23-30

Økonomi: De deltagende interessenter peger på tilførslen af økonomi, som vital for at skabe mulige ændringer. Her fremhæves det, at den kommende indsats bygger på en budgetforhøjelse på 8 mio. – der primært er øremærket tidlig indsats i indskolingen. Herudover anden finansiering gennem en overgangsmodel, nuværende mellemformspulje og fondsansøgninger.

Introduktion v/Skole- og Dagtilbudschef Per Overgaard

Lovgivning – og Inklusionens fælles afsæt

Når vi ser ind på skoleområdet, træder Folkeskolelovgivningen i kraft, og i denne rapport vil vi have en særlig opmærksomhed på Inklusionsloven af 2012 (der er indarbejdet i Folkeskolelovens¹ §3 stk. 2), hvor der står:

"Børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler. Der gives desuden specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis undervisning i den almindelige klasse kun kan gennemføres med støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt".

Parallelt med Folkeskoleloven ser vi også ind i Salamancaerklæringen² af 1994, artikel 24 i FN-konventionen³ om rettigheder for personer med handicap fra 2006 samt Verdensmålene⁴ numrene 4 og 10, der henholdsvis peger på: Kvalitet i uddannelse og reduceringen af ulighed.

Disse væsentlige kilder er vores afsæt for at tænke i nye muligheder, når vi vil være undersøgende på, hvordan vi muligvis kan skabe en anden skole end nuværende – Og, kilderne danner også rammen for, hvordan vi i indeværende rapport behandler data, behandler vores deltagende interessenters ideer og udsagn, men vigtigst af alt, ønsker at afdække mulighedsfelter, så vi sammen og fremadrettet kan samles om en fælles tænkning og indsats, der: Gavner vores elever med særlige behov, der støtter op om vores familier, men som samtidig også skaber en god og bæredygtig skolekultur for alle børn og unge i Thisted kommune.

Et blik på situationen – nationalt: "Tal og tendenser"

Vi ved, at et flertal af landets kommuner igennem de sidste 3-5 år har været i gang med tiltag for at ændre på den stigende segregeringsgrad. En foreliggende undersøgelse fra Skolelederforeningen, der har adspurgt lokalafdelingerne viser, at 71% af landets kommuner enten allerede har gennemført eller er i gang med initiativer for at nedbringe antallet af elever, der segregeres. Undersøgelsen⁵ peger også på, at 88% forklarer de iværksatte initiativer med en presset økonomi, som udløsende faktor og 57% peger specifikt på ønsket om at ændre på segregationen grundet holdningen om, at børn trives bedst i almenområdet.

¹ [Folkeskoleloven](#): §3

² [Salamanca Erklæringen](#)

³ [Artikel 24 | Institut for Menneskerettigheder](#)

⁴ [Verdensmålene | Verdensmålene.dk](#)

⁵ [Mange kommuner sadler om for at rumme flere børn i alment skoler](#)

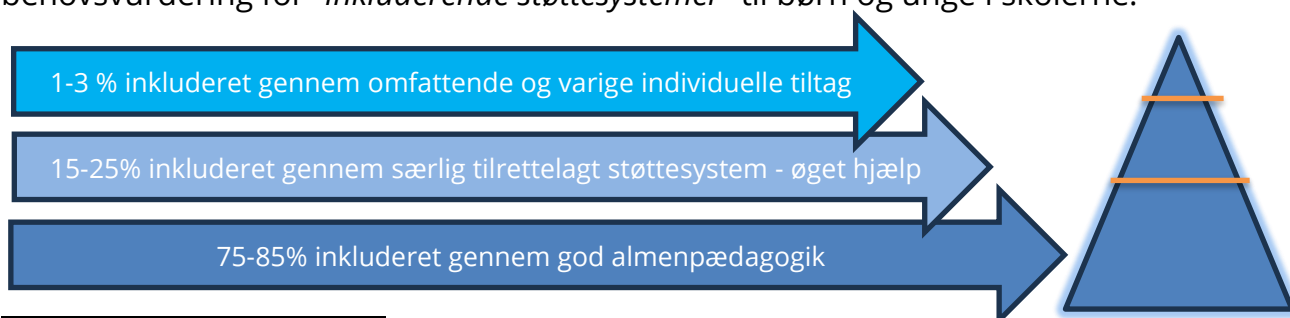
I Thisted kommune har vores politiske Børne- og Familieudvalg formuleret det således i Forligsteksten, 2024:

"Thisted Kommune har en økonomisk og faglig udfordring med, at stadigt flere elever visiteres til specialundervisning. Forligspartnerne er derfor enige om at udvikle og styrke kvaliteten i specialundervisningen".

Som hjælp til at iværksætte og begribe sig på opgaven med at gentænke skoleområdet er en stor del af landets kommuner – ligesom Thisted kommune – inspireret af Lillehammerprojektet⁶, hvor deres sidste specialskole blev nedlagt i 1990'erne. I denne rapport tages hensyn til, at disse erfaringer kræver lokal oversættelse, for at fungere i Thisted kommune. Lillehammer kommune har i dag en segregeringsgrad på 2,5%. Projektet peger på følgende faktorer for at lykkes med en inkluderende skolehverdag:

- **Tidlig indsats:** Et tæt samarbejde mellem dagtilbud og skole sikrer en god skolestart gennem regelmæssige møder mellem ansatte og PPR, sundhedsplejerske og *sociallærer* (en underviser med socialpædagogisk ekspertise). I indskolingen er der styrket lærer/voksændækning og et tæt skole-/hjemsamarbejde fra dag ét. Skolen har en omsorgstelefon, hvor der bliver ringet til hjemmet, hvis der er bekymring for en elev.
- **Pædagogisk udviklingsarbejde - "Vi er alle anderledes":** Her arbejder alle aktivt med elevsynet og forståelsen af, at vi alle er anderledes. Et udviklingsarbejde der pågår hos elever, lærere og ledelse.
- **Fællesskabsunderstøttende didaktik:** I undervisningen træner lærerne at stille åbne spørgsmål, som alle elever kan svare på. Der benyttes læringspartnere – det vil sige, at elever på forskelligt niveau arbejder sammen til fælles gavn.
- **Skolen har et lavtærskel-team**, som består af *sociallærer*, sundhedsplejerske, PPR-repræsentant og en fra ledelsen. De holder møde hver torsdag på skolen.
- **En læselærer**, der sørger for at tilpasse undervisningen til den enkelte elev – både på skolen og i forhold til lektier. Der tilbydes læsekursus.

Lillehammerprojektet arbejder ud fra 3 procentsatser, der fungerer som en tredelt behovsvurdering for "*Inkluderende støttesystemer*" til børn og unge i skolerne:

⁶ [En skole for alle børn](#) - Lillehammer projektet

Professor Nordahls pointe med den tredelte behovsvurdering er, at vi har en tendens til at ekskludere midtergruppen (15 til 25%) og dermed øge gruppen (1-3%), der ellers defineres med omfattende og varige behov.

(KL) - Kommunernes landsforening har også været på besøg i Lillehammer, for at forstå de strategiske mekanismer, som ligger bag den pædagogiske tænkning. *Her fremhæves tre vigtige indsatser:* 1) etableringen af en "Vi-kultur" – som et springende punkt, hvor alle forstår og tager det fælles ansvar for alle elever, 2) At man aldrig som professionel voksen står alene med opgaven, - og - 3) At for at stå stærkere i de specialpædagogiske indsatser – skal almenpædagogikken styrkes⁷.

Det politiske opdrag

Analysens indhold og opbygning

På siderne 10 til 11 redegøres kort for PwC rapportens overordnede anbefalinger og specifikt i forhold til PwC´s anbefalede løsningsforslag 3. Derefter gives et indblik i generelle elevnøgletal/data primært for specialområdet – men der er inddraget relaterbar data fra almen. Herefter redegøres for procesarbejdet med de 2 spor: Spor 1 (Involvement) og Spor 2 (Prøvehandling). Efter fremlæggelsen af resultaterne fra de 2 spor - kobles vores nye data med PwC rapportens 4 løsningsforslag (side 41). Derefter kommer Forvaltningens seks anbefalinger, hvor vi blandt andet vil pege på udviklingen af en kommende økonomisk "Overgangsmodel". Anbefalingerne er således udarbejdet med afsæt i PwC-rapportens 4 forslag, men også på baggrund af aktørernes tilbagemeldinger, samt Forvaltningens indhentede viden fra data, forskning og erfaringer fra andre kommuners pågående arbejde.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at vi i denne proces har været meget opmærksomme på, at processen omkring specialundervisningsanalysen har været ført så inddragende og neutralt som muligt.

Vi har også lyttet til bekymringen fra Skolelederforeningen, hvor Dorte Torp Andreas (Formand for skolelederforeningen) har kommenteret på en af undersøgelsens pointer⁸: - at politikere, forvaltningen, skoleledere og PPR ofte er med i forandringsprocesserne, men at personale, forældre, skolebestyrelser og elever sjældent bliver involveret. Her udtaler Dorte Torp Andreas i den forbindelse: *"Jeg tror, det bliver afgørende at*

⁷ [Inspiration fra kommuner i Norge - Lillehammer og Eidskog](#)

⁸ [Mange kommuner sadler om for at rumme flere børn i alment skoler](#)

involvere så mange som muligt i processerne for at sikre ejerskab og mening med forandringer fremfor modstand". Vi håber derfor, grundet de to involverende processer med samtlige aktører på skoleområdet, at vi kan bidrage til en oplevelse af ejerskab og mening.

Vi har også lyttet til – med henvisning til KL´s Topmødeerklæring, hvor 98 kommuner har skrevet under på, at vores kommende indsatser handler om at styrke de almene fællesskaber.

Og, endelig vil jeg påpege, at indeværende analyse fortløbende forholder sig til den ramme, som BFU har sat. En rammeforståelse der handler om to ting: Dels at skabe faglig udvikling og dels at vi skaber en økonomisk bæredygtig skolekultur.

På den baggrund har vi derfor også i involveringsdelen inviteret så mange aktører ind som tids-og kapacitetsmæssigt har været muligt i processen. Dataindhentningen er desuden inspireret af "Model for Vilde problemer"⁹, som peger på vigtigheden af at involvere og anvende data fra: Ekspertviden, praksisviden og lægmandsviden, så den *Kollektive Intelligens* bringes i spil – og emergens kan opstå, når vi er flere, der bliver undersøgende.

Med venlig hilsen

Per Overgaard

Chef for Undervisning-og Dagtilbud

⁹ [INVis+Model+for+vilde+problemer_PIXI.pdf](#)

Resumé af PwC-rapporten¹⁰

PwC's fremkommer, på baggrund af deres analyse, med 4 løsningsforslag og 6 anbefalinger med afsæt i Børne-og Familieudvalgets ønske om at kvalitetsudvikle og sikre flest mulige børn deltagelsesmuligheder i almenkolen.

PwC-analysens 4 løsningsforslag, anbefalinger og tidsangivelse:

	Beslutninger	Anbefalinger	Tid
1 "Gøre mere af det samme"	<ul style="list-style-type: none"> • Øge specialundervisningsbudget • Udbygge specialklasser og mellemformer • Ekstra fokus på tilbagevenden til almenkolen 	1. Specialpædagogisk kompetenceudvikling	0 år
2 "Plads til de fleste" Kategori 1 børn inkluderes	<ul style="list-style-type: none"> • Øge specialklasser for kategori 2 børn • Udfase kategori 1 tilbud i 2025 (Visitationsstop 1/8-24) • Ekstra fokus på tilbagevenden til almenkolen • Øge mellemformer på alle skoler og i flere variationer • Special.uv.-budget/transport fra kategori 1 ud på skolerne 	2. Kapacitetsopbygning på skolerne. (Kompetence-teams, PPR SR)	0 – 2 år
3 "Alle der kan skal med" Kategori 1 og 2 børn inkluderes	<ul style="list-style-type: none"> • To special- og kompetencecentre (Nord/Syd) for kategori 3 og 2+-børn for Østermøllebørn og revisiterede Trombakke-elever. • Udfase kategori 1 & 2 tilbud i to tempi (2025 og 2026) • Øge mellemformer på alle skoler og i flere variationer • Spcuv.-budget/transport fra kategori 1 og 2 ud på skolerne 	3. Systematisk videndeling special/almen etc.	2 - 3 år
4 "Her bliver det svært" Kategori 1, 2 og 3 børn inkluderes	<ul style="list-style-type: none"> • Udfase alle specialtilbud i kategori 1, 2 og 3 i 3 tempi • Øge mellemformer på alle skoler og i flere variationer • Hele spcuv.-budget/transport flyttes ud på skolerne 	4. Fysiske læringsmiljøer skal tilpasses	2 - 4 år
		5. Visitationspraksis helhedsorienteres	
		6. Finansiering, mellemformer, skolestøttepulje og tilpasset tildelingsmodel	

I forbindelse med PwC's kortlægningsarbejde tilkendegav de deltagende aktører, at der er en tiltagende vækst i antallet af elever, som visiteres til specialklasserne. Rapporten peger også på, at meget få elever vender tilbage til almen og at det afføder en kapacitetsudfordring i nogle specialklasser. Alt i alt tegner der sig et samlet billede af et budget på almenområdet, der mindskes grundet stigende udgift til specialklasserækkerne. PwC rapporten fremkommer med 4 løsningsforslag, hvoraf PwC peger på løsningsforslag nummer 3: **"Alle der kan skal med"**.

PwC peger på løsningsforslag 3.

Løsningsforslag nummer 3 anbefaler etableringen af flere variationer af mellemformer og ændret klasserumspraksis. På baggrund af disse tiltag kan kategori 1 og 2 elever gradvist vende tilbage til almenkolen – og på sigt udfases disse 2 specialklasserækker. Derudover foreslår løsningsforslag 3, at der etableres to Kompetencecentre, (et i Nord og et i Syd – specifikt på hhv. Østermølle og Trombakken). Visiteringerne til de to

¹⁰ <https://www.thisted.dk/service-and-selvbetjening/skole-and-uddannelse/styrelsesvedtaegt-og-analyser>

specialcentre sker ud fra reviderede målgruppebeskrivelser, der går på tværs af diagnoser, og tager udgangspunkt i elevens behov og adfærd.

Som generelle anbefalinger peger PwC rapporten på:

- 1) **Specialpædagogisk kompetenceudvikling på alle niveauer** særligt mhp. at kunne udvikle og understøtte et øget udbud af mellemformer – Aktionslæringsforløb direkte i klasserummet.
- 2) **Kapacitetsopbygning på skolerne med henblik på at kunne håndtere et øget udbud af mellemformer** og komplekse elevopgaver. I praksis peges der på en plan for hvilke ressourcer og kompetencer en skole råder over og kan trække på hurtigt og smidigt med sparring og videndeling samt konsultativ praksis på gruppe og klasseniveau. Kapacitetsopbygningen lokalt på skolerne, så elever, personale og forældre peger specifikt på hurtig og fleksibel adgang til skolerne eksterne resourcepersoner (PPR og BFR).
- 3) **Systematisk videndeling (mellem special og almen)**. Specialklasserækkernes personale har megen brugbar viden der bør udnyttes og anvendes mere bredt. En øget systematik påpeges som særlig vigtig praksis, når elever er i overgangsfasen - på vej til og fra - almen og specialtilbud. Det anbefales, at forvaltningen rammesætter og faciliterer opbygningen af denne systematik og videndeling mellem specialklasserækkerne og almenskolen. Desuden, at eleven i overgangsfasen fra specialområdet til almenskolen følges af en "kendt voksen".
- 4) **Tilpasning af fysiske læringsmiljøer** – det anbefales at Thisted kommune udarbejder principper for nyindretning, udvikling og finansiering af fleksible læringsmiljøer, som øger deltagelsesmuligheden for flest mulige elever via udvidet brug af mellemformer
- 5) **Helhedsorientering af visitationspraksis** – PwC rapporten peger på, at man ifm. visitationsprocessen fokuserer på og italesætter: "*Midlertidighed*" både skriftligt og mundtligt – og at dette fokus fastholdes før – under og efter en visitation til specialklasse. At visitationsudvalget – i to tempi – revisiterer eleverne fra kategori 1 og 2, (som for nuværende går i specialklasser), men som vurderes skal tilbage til almenskolerne. Der peges også på, at skoleleder bør have kompetencen til at visitere til mellemform.
- 6) **Finansiering** findes gennem nye organiseringsformer/mellemformer, statslige støttepuljer/fonde og en tilpasset tildelingsmodel. "*Der kan blive tale om initialomkostninger til kompetenceudvikling, læringsmiljøer og programledelse de første år, for at skubbe udviklingen i gang. PwC forventer, at de udgifter kan afskrives over tid*", (PwC rapporten, side 4, n.).

Generelle tal og data – vedrørende elever på skoleområdet

Ressourcetildeling og nøgletal på skoleområdet 2025

Status på elever i specialundervisningsklasserne:

I Thisted kommune har vi 8 specialklassetilbud.

Der går i øjeblikke **317 elever** i vores specialklasserækker.

Skole driftsressourcen til specialundervisning udgør i 2025: **67.675.075,-**

Ressourcen fordeler sig på følgende poster:

Ressourcetildeling på skoleområdet 2025							
	Kl.	Elever	Ledelse & administration	Elevtildeling	Mellemformer & 2-lærerordning	Øvrige drift	Samlet Budget
Bedsted Skole - Bedstedklassen		17	209.294	2.233.275	28.619	52.825	2.524.013
Bedsted Skole - Golfstrømmen		24	295.473	4.804.981	251.691	74.577	5.426.722
Hanstholm Skole - F-klassen		32	393.964	6.406.642	0	99.436	6.900.042
Rolighedsskolen - Østermølle		57	701.749	17.438.469	0	213.226	18.353.444
Rolighedsskolen - Rolighedsklassen		47	578.635	6.174.348	0	146.047	6.899.030
Snedsted Skole - Trombakken ADHD		41	504.767	8.208.510	0	127.403	8.840.679
Snedsted Skole - Trombakken AFS		61	750.995	12.212.661	0	189.550	13.153.205
Østre Skole - Flexklassen		38	467.833	4.992.026	0	118.080	5.577.939
Specialundervisning i alt		317	3.902.710	62.470.911	280.310	1.021.145	67.675.075

Svarende til: 119 fuldtidsstillinger – fordelt på følgende medarbejdergrupper:

4,2 ledelse, 1,4 adm./sekretærer, 53,5 lærer og 59,9 pædagoger.

(Tal fra Økonomi primo dec., 2024)

Kørsel – nøgletal: (18 ugers skolekørsel) (gældende fra aug.-dec./2024)

Specialklasser i Thisted:	Kategori:	Skolekørsel	SFO	I alt/18 uger:
Bested skole:				
Golfstrømmen	2			
Bedsted klassen	1	506.071,80	53.639,82	559.711,62
Snedsted:				
Trombakken/ADHD	2			
Trombakken/AFS	2	804.051,00	228.964,50	1.033.015,50
Rolighedsskolen:				
Østermølle (Inkl. elever fra Mors)	3	444.319,04	597.651,00	1.041.970,04
Rolighedsskolen:				
Rolighedsklasserne	1	573.192,10	111.277,35	684.469,45
Østre Skole:				
Flex klassen	1	437.419,90	42.517,44	479.937,34
Hanstholm skole:				
F-klasserne	2	593.775,00	1.400,70	595.175,70
SFO-kørsel ifm. ferier: <i>Særskilt regnskab (Skole/dagtilbud)</i>			(3.485.000,00)	
I alt:		3.358.828,84	1.035.450,81	4.394.279,65

SFO-kørsel ifm. ferier: Særskilt regnskab/Skole-dagtilbud

Område	Korrigeret budget	Forventet årsforbrug	Forventet afvigelse
Kørsel	3.170.094	3.485.000	314.906

Bemærk:

Kørselsoversigten er udarbejdet for første skolehalvår, det vil sige 18 ugers kørsel. Det betyder, at den **årlige kørselsudgift bliver** for 40 ugers kørsel: **9,7 mio.**

- Dertil SFO-kørsel, med et forventet årsforbrug på **3.485.000,-**

I ALT for kørsel/specialklasserne: 13.185.000,-

Status på øvrige elevnøgletal: Almen + mellemformer

Antal elever i almen: 3529 elever

Antal elever i EUD 8 og 9: 11 elever/8.kl. + 22 elever/9.kl.

Antal elever i Job/Erhvervsklasserne: 72 elever (Mellemform)

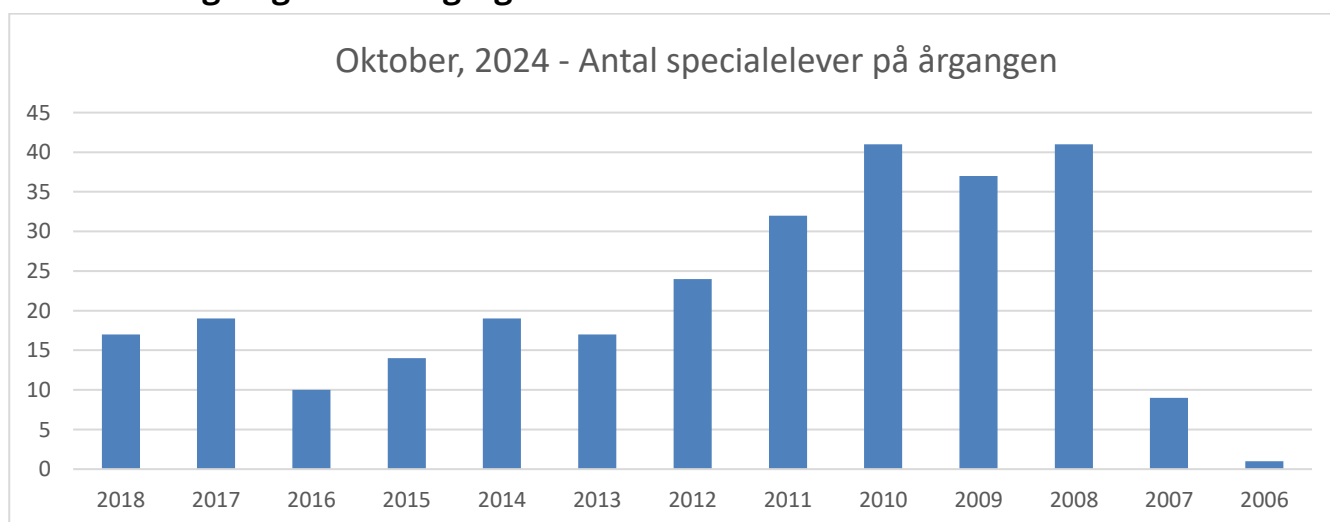
Antal elever i specialklasserækkerne: 317 elever

Antal elever i Friskoler/Privatskole: 895 elever (fordelt på 13 skoler)

Buskørsel for almenområdet:

Her er udgiften 2 mio. pr. skoleår ifm. buskørsel efter gældende regler om transport.

Tendens: Stigning i antal segregerede elever

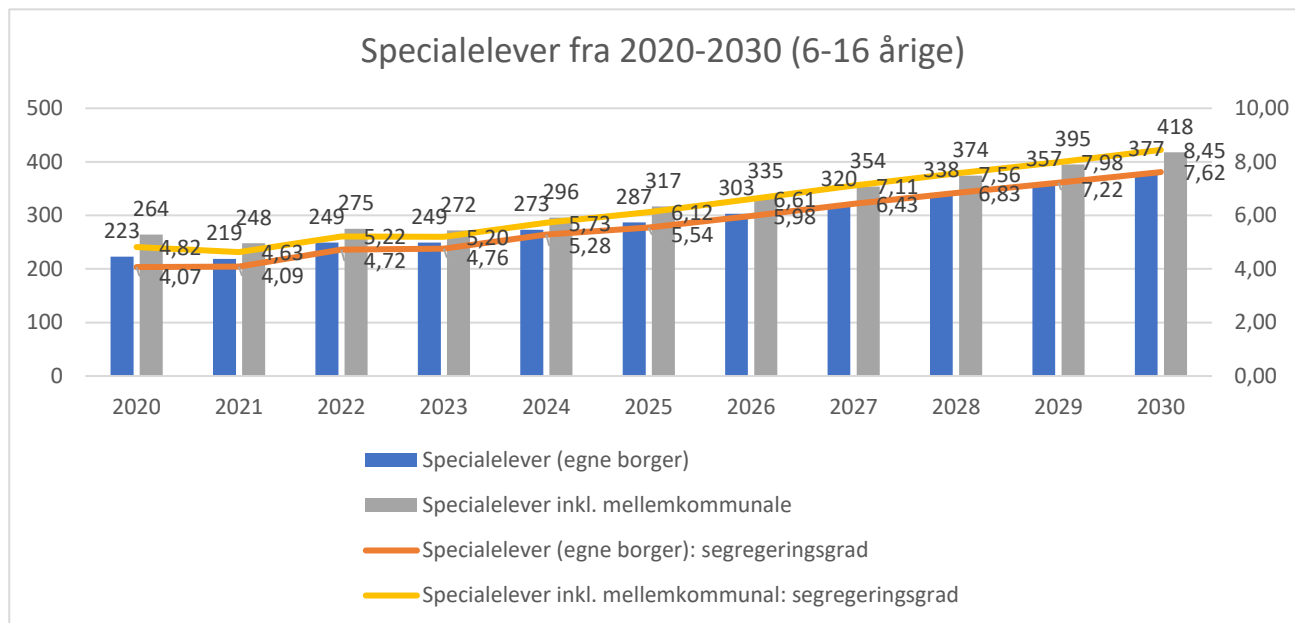

Oversigten viser 2 ting: Vores elever visiteres tidligere i deres skoleforløb, hvilket er en ny tendens – og diagrammets tal viser også, at der er en tendens til øget segregering jo ældre vores elever bliver.

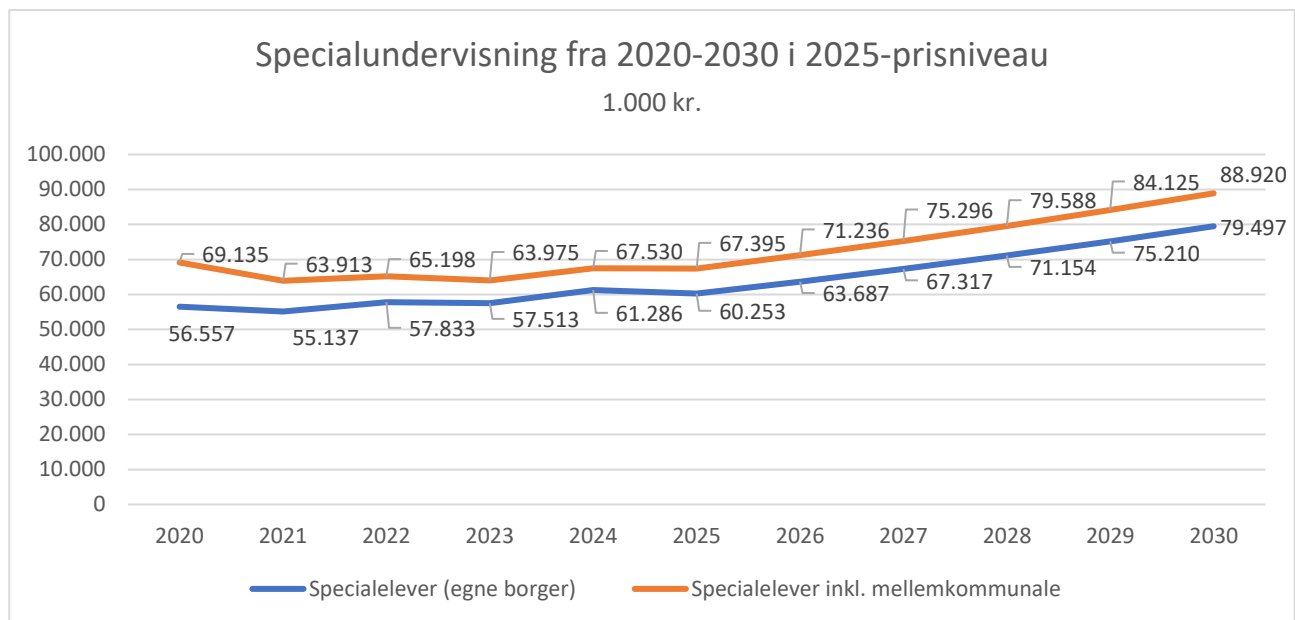
Tendenser – set i historiske og fremadrettet perspektiv

Hvis vi fortsætter uændret – så kan tallene arte sig således:

Fra 2020 til 2030:

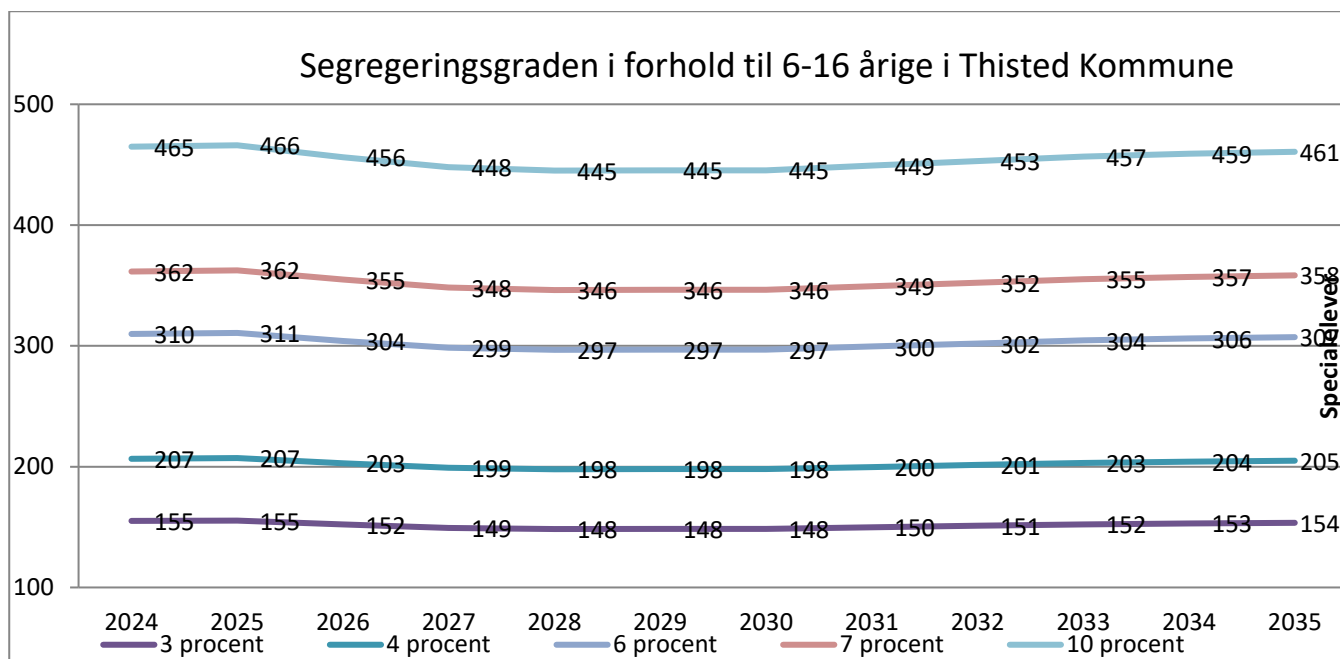
Antal specialelever i perioden 2020 til 2025. Der er markeret med blått ift. tallene vedrørende Thisted kommunes elever, og den grå søjler er inklusiv tilkøbte pladser fra andre kommuner.

Hvis vi fortsætter som hidtil, kan området forvente at ovenstående budget stiger med 5,7% hvert år til specialundervisningsområdet.

Dette er ekskl. transportudgifter, som befinder sig i regi af Teknisk Forvaltning. Opgørelsen er dannet ud fra budgetteret specialelever som fremgår i ressourcealdelingsmodellen i det givende budgetår og ændret til 2025-niveau ekskl. de mellemkommunale enkeltintetgrationsydelser.

Antal segregerede elever – set ift. segregeringsprocent:

Grafen er udarbejdet på baggrund af nuværende segregeringstempo og en fremadskrivning. Grafen viser, hvor mange elever der konkret kan være tale om, såfremt segregeringsgraden ligger på henholdsvis: 10, 7, 6, 4 eller 3 procent.

Opsamling generelle tal og data:

Den foreliggende data viser omkostningsniveauet specifikt på vores specialklasse-elever, samt generelle tal på almenområdet, herunder også udgift til kørsel, der for 3529 elever ligger på 2 millioner – sammenlignet med specialområdets udgift på nuværende: 13.185.000, -

De anvendte grafer, viser en tendens til at visitere eleverne tidligere i deres skoleforløb, eller som vi har set de sidste år, at jo ældre man bliver des oftere forekommer en visitering for elever med særlige behov.

Graferne der viser et historisk og fremadrettet perspektiv peger på en opadgående graf, og de deraf følgende øgede udgifter, der minimerer økonomien til almenområdet. Der går således i dag over 60 mio. til specialområdet + den beskrevne udgift til kørsel.

Grafen vedrørende antal segregerede giver et indtryk af hvor mange elever, der svarer til segregeringsprocenterne: 10, 7, 6, 4 og 3.

Præsentation af den involverende proces:

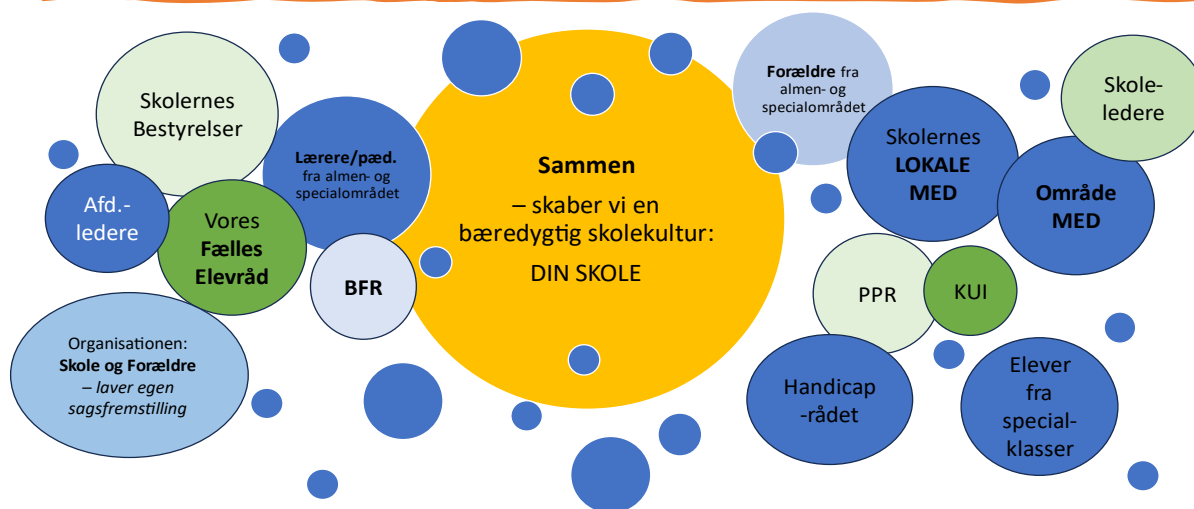
Spor 1:

Spor 1 handlede om at indhente viden og vigtige input til det videre politiske beslutningsarbejde via dialog med forskellige interessenter på skoleområdet – en proces, der havde et todeligt formål: At interessenter i og omkring skolen introduceres til vidensgrundlaget, - og at interessenter i og omkring skolen blev involveret og spurgt til råds for at give perspektiver på fremtidige løsninger.

På den baggrund er der gennemført følgende:

- Afholdelse af workshops og indhentning af data via survey i perioden 5/9 til 11/11, hvorfra der foreligger data fra 212 deltagere. Herfra har vi gennemgået og bearbejdet i alt 775 udsagn. Disse foreligger nu i 5 tematikker, der er indarbejdet i indeværende analyse og kan genfindes som del af analysens anbefalinger.
- Interviews med 5 forskellige elevgrupper fra specialklasserækkerne. Samtalerne foreligger transskriberede, men inddrages som kondenseringer i indeværende analysearbejde
- Interview med Fælleselevrådet - foreligger også i transskriberet form, men inddrages som kondensering i indeværende analysearbejde
- Interview af KUI (- vores Kommunale Unge Indsats) – inddrages kondenseret i indeværende analyse.
- Samt afholdt løbende statusamtaler med Børne-og Familieudvalget, Handicaprådet og Område-MED i henhold til opdragets procesplan

SPOR 1: Den involverende proces – Deltagende interessenter:

Resultater af spor 1:

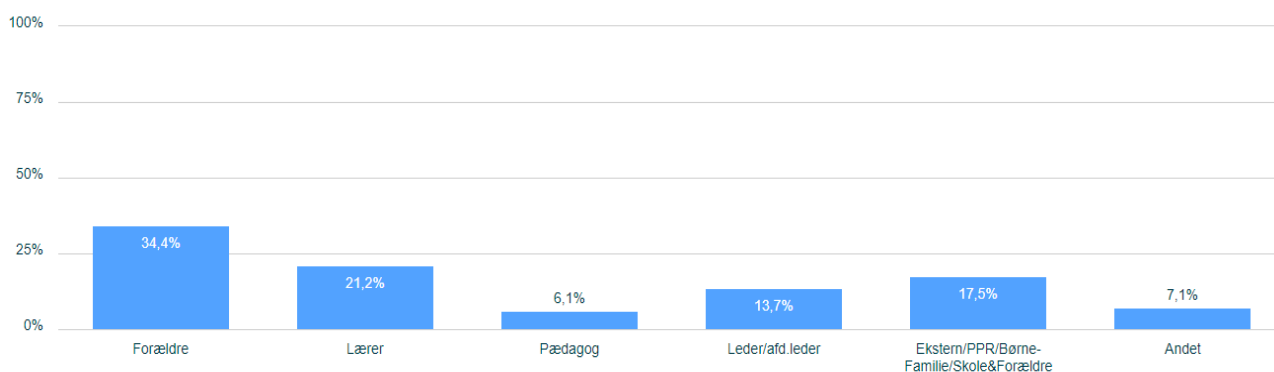
Spor 1: Workshops, survey og interviews/kondenseringer

I det efterfølgende redegøres for den foreliggende data, herunder: Deltagerprofil på vores 212 workshopdeltagere, status på deltagerens første og deres endelige valg af PwC rapportens løsningsforslag efter deltagelse i workshoppen. Dernæst præsenteres de 212 deltageres ideer og bekymringer gennem fem tematikker. Hvorefter eleverne kommer til orde med deres fortællinger og udsagn, disse præsenteres i kondenseret udgave – og endelig præsenteres interview med KUI – også i kondenseret form.

Indhentet data i oversigtsform:

Deltagerprofil: **212 deltagere**

Mit tilhørsforhold til Folkeskolen i Thisted er som:

Observationer

Total

212

Som beskrevet er deltagerantallet 212, der foreligger dog besvarelse på 227 hvilket betyder, at der er 15 surveybesvarelser, som ikke er færdiggjorte. Som det fremgår af søjlediagrammet, udgør forældre: 34,4%, lærere udgør 21,2, pædagoger udgør 6,1%, ledere udgør 13,7%, eksterne deltagere (såsom PPR og BFR) udgør 17,5% og i kategorien andet, er der 7,1% deltagere (kategorien er en blandet gruppe, hvor den enkelte deltager har haft behov for at uddybe sin rolle/opgave mere specifikt, som f.eks. mor til elev i specialklasse, socialrådgiver fra Børne og Familierådgivningen osv.).

Oversigten tegner et billede af *en forholdsvis* ligelig fordeling af stemmer mellem antallet af.:

1. **Forældre, der har deltaget** enten som bestyrelsesmedlem eller forældre til elev fra enten almen eller en specialklasse.
2. **Lærere/pædagoger/ledelser**, der har deltaget som del af Skolens Bestyrelser og lokale MED-udvalg.

3. **Eksterne**, der har deltaget med psykologer, læringskonsulenter og socialrådgivere

Det brede deltagerfelt giver derfor en god indsigt i hvad der rør sig holdningsmæssigt ift. PwC rapportens fire løsningsforslag, men også ift. den brede gruppes bekymringer og ideer til indsatser.

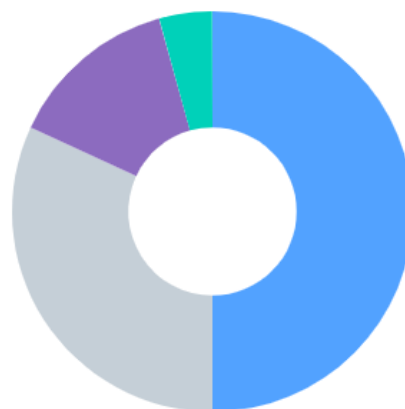
Deltagergruppens proces - det første og andet valg af løsningsforslag:

Som en del af processen i forbindelse med workshoppen, fik alle deltagere muligheden for at **tilkendegive deres mening af 2 omgange**: Dels - på et stykke papir lige efter endt oplæg og, - dels efter endt samtalerunde med makker eller i grupper. Det betyder, at i den efterfølgende redegørelse vises deltagerens *første* og dernæst *deres endelige tilkendegivelse*, samt en procesagttagelse at de i løbet af samtaleprocessen ændrede mening – gældende for cirka 25% af deltagerne.

Det første "umiddelbare" personlige valg

På baggrund af deltagerens første "umiddelbare" valg tegner der sig et overordnet billede af, at **50% ønsker at fortsætte nuværende praksis, og 50% ønsker en ændring**, set ift. at de har markeret ved PwC rapportens 3 øvrige løsningsforslag, der peger på ændring af skolepraksis, - vedrørende henholdsvis kategori 1 elever, kategori 2 elever eller løsningsforslag 4, der foreslår: At samtlige 3 specialklasserækker inkluderes i almenskolen.

På baggrund af dagens introduktion valgte du en løsningsmodel – hvilken?

Observationer

Total

● "Vi vil fortsætte nuværende praksis"	50,0%	● "Vi vil ændre vores skolepraksis, så kategori 1 og 2 bliver inkluderet i almenskolen"	13,8%
● "Vi vil ændre vores skolepraksis, så Kategori 1 elever bliver inkluderet i almenskolen"	31,9%	● "Vi vil ændre vores skolepraksis så kategori 1 + 2 og 3 elever bliver inkluderet i almenskolen"	4,3%

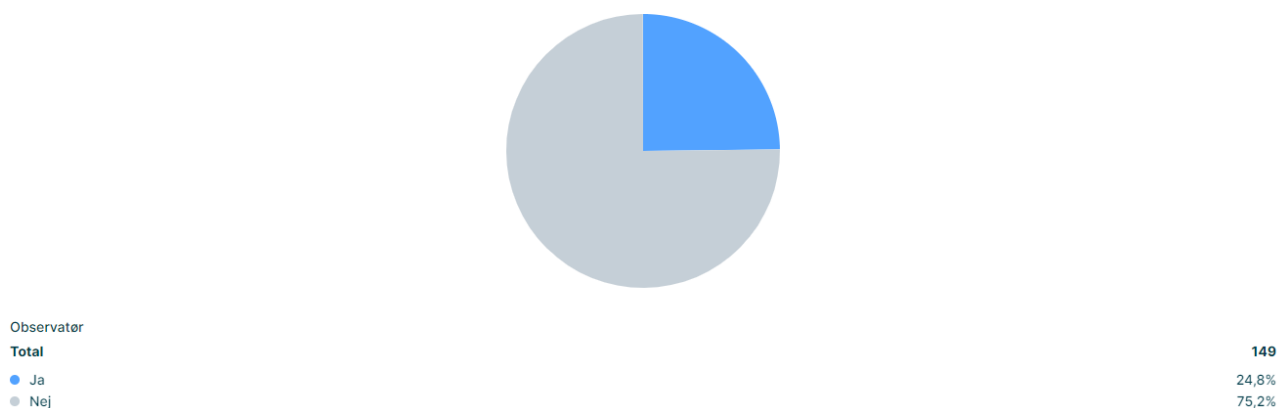
Diskussion og samtale – involvering i sagen og hinanden

Den næste del af processen i workshoppen handlede om, at workshoppens deltagere fandt sammen med andre i samtalegrupper. Det kunne være sammen med andre, der som udgangspunkt havde valgt samme løsningsforslag som en selv, men samtalerne kunne også foregå hvor forskellige holdninger mødtes. Der var også flere grupper, som valgte sammen at gennemgå alle 4 løsningsforslag og diskuterede alle fordele, ulemper.

I løbet af disse samtaler valgte **cirka 25% et andet løsningsforslag end deres først angivne valg**. Hvilket var tilfældet ifm. statusmåling på surveyen foretaget den 11/10, 2024:

Ændrede arbejdet med at forstå konsekvenserne dit valg?

Ændrede arbejdet med at forstå konsekvenserne dit valg?

Det betyder, at vores deltagere igennem den involverende proces oplevede at få ny information og viden specifikt ift. PwC rapporten, eller oplevede **at få nuanceringer og nye refleksioner**, som gjorde en forskel og dermed rykkede på deres første antagelse. Et par deltagere udtrykker det således:

- *"Jeg forstår, at vi ikke kan fortsætte den nuværende model. Det udhuler folkeskolen. Men der er behov for at tænke radikalt anderledes om hvordan en skoledag struktureres, hvis det skal lykkes og den samlede trivsel blandt lærere og elever skal være god".*
- *"Jeg valgte at gå fra det jeg tænker realistisk til det jeg tænker er det ønskværdige"*
- *"Jeg ser at der må gøres noget, for at ændre udviklingen. Og ved at fange specialbørnene tidligere, kan man måske få dem inkluderet bedre i almen klasse."*

(Udsagn hentet fra survey-besvarelsens afsnit 2, udsagnene: nr. 10, 16 og 44)

”Det endelige valg” - foretaget efter diskussion og samtale i gruppen

Som resultat af videndeling i løbet af workshoppen vælger, som beskrevet 25% af deltagerne at ændre mening. Og i den forbindelse vælger 2,7% af disse at ændre sit første valg og således pege på PwC rapportens løsningsforslag nummer 1.

Hermed fremkommer følgende procentuelle tilkendegivelser:

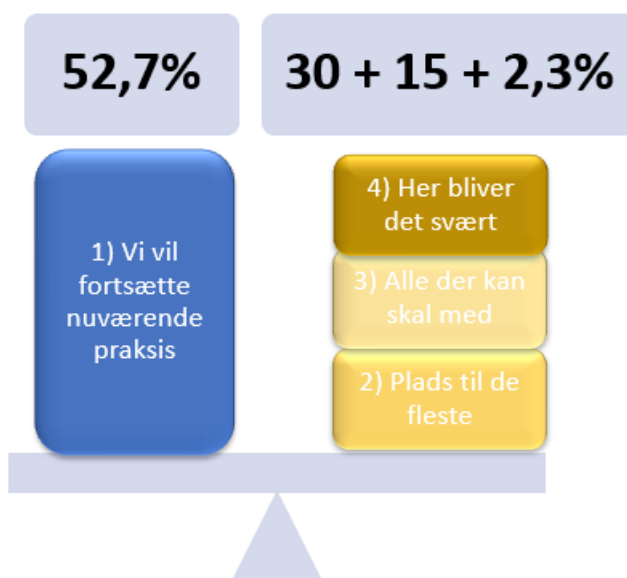
PwC rapportens løsningsforslag nr. 1: 52,7%

PwC rapportens løsningsforslag nr. 2: 30%

PwC rapportens løsningsforslag nr. 3: 15%

PwC rapportens løsningsforslag nr. 4: 2,3%

Resultat-fordeling af ”Det endelige valg” valg for workshopdeltagerne:

Det betyder, at overordnet set kan vi tegne et billede af, at 52,7 ønsker at fortsætte nuværende praksis – og at 47,3% ønsker forandringer. Men, den efterfølgende databehandling af surveyens skriftlige udsagn vedrørende ”Det endelige valg” – viser et mere nuanceret billede. Både for de deltagere der peger på at fortsætte nuværende praksis og for gruppen af deltagere der peger på PwC rapportens øvrige løsningsforslag.

I databehandlingen af surveyens 775 udsagn – er der gået flere kondenserende runder. Det førte indledningsvis til en fordeling på 20 tematikker, dernæst på 10 tematikker for endeligt at kunne præsentere de 5 tematikker flest udsagn peger på.

De 5 tematikker:

I databearbejdelsen fra de 10 tematikker til de 5 tematikker bør kort nævnes i overskriftform, de fem temaer som ikke uddybes i det efterfølgende, da forekomsten af udsagnene er af et mindre omfang.

Disse fem temaer som *ikke* bliver uddybet i indeværende analyse, er udsagn vedrørende: Kommunalpolitik (27 udsagn) og forvaltningens arbejde (3 udsagn), generel kritik af PwC rapportens løsningsforslag (43 udsagn), holdninger til segregering (13 udsagn) og endelig et generelt ønske om mere viden vedrørende specialområdet og den videre proces (31 udsagn). Bemærk venligst som læser, at disse udsagn ikke negligeres, men kan indtænkes i forståelsesramme af et fremtidigt procesarbejde og mulige indsatser. Som en afsluttende bemærkning vedr. anvendelse af de 775 udsagn, er en stor del af udsagnene "gentagelsesudsagn" forstået således, at en surveydeltager igennem surveyens mulige skrivefelter, har valgt at gentage, eller skrive: "Ingen kommentar" – hvilket reducerer i antallet af forskellige typer udsagn. Bemærk venligst som læser, at samlet set forholder analysen sig aktivt til i alt: 539 udsagn gennem ovenstående beskrevne databehandling.

De fem Tematikker (Baseret på 422 udsagn)

Analysen af udsagnene peger således på fem tematikker som hovedpulsåre til forståelsen af hvad interesserne er optagede af.

Tematik nr. 1: Forhold vedrørende økonomi – prioritering af ressourcer (169)

Temaet vedrørende økonomi peger på **tilførsel af ressourcer** som en væsentlige faktor der kan løse udfordringen, hvad end det omhandler videreførelse af nuværende specialklasserækker eller det handler om at etablere en ny pædagogisk didaktisk tænkning og tilgang. Det er tydeligvis det emne, som fylder mest hos surveydeltagerne i denne tematik – antallet taget i betragtning (169 udsagn).

Der peges på to overordnede perspektiver, der handler om at:

- "... **øge økonomisk ramme** så kommunen nærmer sig landsgennemsnittet for kroner pr. barn" (Surveyens afsnit 1, udsagn nr.6)
- "...vi er nødt til at forholde os til, at økonomien ikke rækker - **uklart hvad almenskolen får tildelt af ressourcer for at inkludere eleverne** (tid til lærerne), (skoleledelserne) (... mangler lokaler, vejledning og ressourceperson nødvendigt)" (Fra surveyens afsnit 2 udsagn nr.6 + afsnit 5 udsagn nr. 71 og 88)

Her peges altså på to forhold. Primært, ønsket om at øge den overordnede økonomiske rammer generelt til skoleområdet og dernæst udsagnet om "økonomien rækker", der

specifikt går på investeringen i en eventuel skolekultursændring. Et tredje fokus udsagn peger på i denne tematik er: *"Hvordan økonomien følger med det enkelte barn på skolerne"*, (16 udsagn) og et fjerde udsagn specifikt fra medarbejderne, er: *"... uddannelse vil kunne klæde os på til flere opgaver på skolerne"*, (13 udsagn).

Herudover udsagn om, at det er ærgerligt, at det er økonomi og en segregeringsprocent, der bestemmer hvilke tilbud kommunens børn tilbydes og at det hele er en spareøvelse. Modsat, peger et andet udsagn på, at det er muligt økonomisk set – og det kan have menneskelige fordele. Fra medarbejdere i henholdsvis specialområdet og fra almenområdet lyder det:

- *"... mener at nogle af de **børn vi har visiteret til Trombakken godt ville kunne udsluses** i almen, hvis vi får ressourcer til at skabe de nødvendige rammer"*.
- *"... tror på, at **vi kan gøre det lige så godt som specialtilbuddene**, hvis vi får midlerne til det"*.

(surveyens afsnit 2 udsagn nr.165 og nr. 170)

Tematik nr. 2: Forsvar – af nuværende specialområde (28 udsagn)

Størstedelen af stemmerne i dette tema peger på nuværende praksis som det eneste rigtige, og ud fra en begrundelse om:

- *"...at de **børn som går i specialskolen nu, er der af en grund***
(surveyens afsnit 1 udsagn nr.5).

Der peges også på, at nuværende specialtilbud skaber muligheder i fremtiden for det enkelte barn (3 udsagn). Nogle anfører, at man bør **styrke og opkvalificere nuværende tilbud**, og forslår at man ser på struktur og kvalitet (4 udsagn).

Tematik nr. 3: Ideer (80 udsagn)

Der er mange ideer som trækker i mange retninger i dette tema. Det udsagn som fylder mest omhandler:

- *"**Så meget som muligt lokalt - Bevare skolen i nærområdet for alle børn**"*
(surveyens afsnit 2. udsagn nr.3) – (18 udsagn).

Dernæst følger fokus på **melleformer** (9 udsagn) – og udsagn **vedr. kørsel** af specialklasselever, hvor der især peges på livsduelighed gennem træningen af at kunne blive selvtransporterende (9 udsagn). Herefter peges på **specifikke indsatser**, såsom: Forældreundervisning, forebyggende og tidlig indsatser, samt PPR tæt på. **Konkret ude i klasselokalerne** foreslår surveydeltagere: *"max 18, to lærere i alle klasser"* - samt, *"Pædagoger tilknyttet hver klasse på alle klassetrin - både i almen skolen og i specialtilbud"*.

Og, endeligt peges der på **mulighederne for at spare på**: Lønninger, ledere, sygefravær, vikardækning og som tidligere omtalt kørselsudgifter.

Tematik nr. 4: Bekymringer (84 udsagn)

Dette tema har to overordnede bekymringer, der kommer til udtryk gennem følgende:

- *"Jeg bekymrer mig for **elevernes trivsel, både dem, som bliver inkluderede, og dem som i forvejen er i de almene klasser**"*
(surveyens afsnit 2. udsagn nr.13) (37 udsagn)
- *"Hvad der er praktisk muligt indenfor **en kort tidshorisont**"*
(surveyens afsnit 2. udsagn nr.16) (18 udsagn)

Bekymringen vedrørende elevernes trivsel uddybes med tanker om: Barnets tarv, realiseringen af kommunes børnesyn og bekymring om stigning i elevfravær – måske skolevægring. Bekymringen vedrørende tid til at få realiseret et af PwC rapportens løsningsforslag bliver nuanceret med ideen om, at: *"Turde afsætte den fornødne tid"*, (surveyens afsnit 4. udsagn nr.160). Og, endelig peges der på bekymringen om elev-, forældre og medarbejderflugt over i fri-og privatskoler.

Tematik nr. 5: Håb (61 udsagn)

Som et fælles fokus for dette tema er et ønske om at ændre hele folkeskolens DNA, det kommer f.eks. til udtryk i stemmerne:

- *"... ændre hele folkeskolens dna og måden den er opbygget på, **så vi fra start af kan rumme flere børn** og har de økonomiske ressourcer til at lave almene klasser, hvor der også kan være børn fra specialtilbud i, i et fornuftigt og meningsfuldt omfang"*,
(surveyens afsnit 1. udsagn nr.18)
- *"Vi skal **i gang med en kulturændring**. Skolens målrammer skal ændres. Værdisætningerne skal ændres."*, (surveyens afsnit 4. udsagn nr.152)

Der gives udtryk for ønsket og håbet om: At alle børn kan indgå i fællesskaber på skolen, og at man tror på det kan lykkes, så elever både i almen og specialklasserne opnår en: *"Større resiliens der går begge veje"*, og at *"Børnene (og forældre) i almenklasserne bliver mere rummelige over tid"*.

På næste side følger opsamling på de 5 tematikker:

Opsamling på "De 5 tematikker":

Analysen af surveydeltagernes udsagn peger på især fem tematikker, der forholder sig til: Økonomi, vores nuværende specialtilbud, ideer til ændringer, bekymringer og håb. *Der peges på følgende:*

Økonomi: At man tror på mulige løsninger og ændringer af vores skoleform – "Folkeskolens DNA" - gennem en generel øget tilførsel af penge til skolerne, og specifikt i forbindelse med nytænkning af skolens pædagogiske og didaktiske indsatser, at det er nødvendigt med investering i udviklingen og opkvalificeringen af: Personaler, de fysiske rammer, ledelse og adgangen til ressourcepersoner. Vigtigheden af en sådan tilførsel af økonomi, uddybes endvidere gennem troen på at kunne øge antallet af udslusninger af specialklasseelever, samt muligheden for at kunne løse opgaven i almindelen.

Forsvar af nuværende specialområde: At man oplever, at de børn der går i specialtilbuddene nu, går der af en grund. Der er tilfredshed med hvorledes opgaven løses i dag – det giver eleverne fremtidsmuligheder. Der peges her på muligheden for opkvalificering af personalet for at styrke kvaliteten.

Ideer: At man ønsker lokale foranstaltninger, så flest børn og unge kan forblive i eget nærmiljø og sikre adgang til jævnaldrende og fritids-/ungdomsliv. I den forbindelse peges på mellemformer, som en organisering der kan muliggøre en øget rummelighed. Der peges også på særlige indsatser, såsom tidlig og forbyggende indsatser, mulighed for forældreundervisning og at kigge på kørsel, *dels* med henblik på at øge livsduelighed hos eleverne, såfremt de bliver selvtransporterende og *dels* et kig på kørselsudgifternes omfang og muligheden for at reducere disse. Desuden at se nærmere på vikardækning og sygefravær.

Bekymringer: I denne sammenhæng, peges især på to faktorer: Elevernes trivsel og bekymringen for tidsfaktoren i forbindelse med en iværksættelse og realisering af kommende tiltag. Workshopdeltagernes surveybesvarelse uddyber, at bekymringen for trivsel *både* handler om almeneleverne som specialklasseeleverne. Og, vedrørende tidsfaktoren efterspørger man den fornødne tid til at uddanne personalet og tid til at etablere nye tiltag.

Håb: Der er en tro på, at med de rette midler kan man gøre meget. Men, der tales i udsagnene i lige så høj grad om et ændret mindset hos både børn og voksne, generelt i forhold til Folkeskolens DNA, men også specifikt i ændring af skolekulturen i Thisted. Håbet er - en skolekultur, der fra barnets skolestart opleves som rummelig, værdibåret og med adgang til lokalmiljøet og fællesskaber.

Elevernes stemme: Kondenseringer af interviews med elever

I forbindelse med den involverende proces, er fem forskellige grupper af elever blevet interviewet. Alle interviews er blevet optaget og transskriberet, nedenstående kondenseringer er således uddraget fra det foreliggende transskriberede materiale. I samtalerne med eleverne har der været opmærksomhed på at sætte en tryk kontekst. Der har således været en indledningsvis small talk, vi har drukket kakao og der er blevet udvekslet smil, tanker og til dels også fortroligheder om det som kan udfordre og det der har været svært. Interviewers fokus har været *en undersøgende samtale*, der afdækker elevernes tanker om deres nuværende skoleform, tanker om fremtiden og eventuelle ønsker om ændringer. De involverede elever er fra henholdsvis: Østermølle, Rolighedsklasserne, Bedstedklasserne, Trombakken ASF/ADHD og Fælleselevrådets Bestyrelse.

Østermølle: (målgruppe kategori 3)

Østermølleelever er elever med fysisk og psykisk udviklingshæmning. Det betyder, at de kognitive, sproglige, motoriske og sociale evner og færdigheder sjældent svarer til deres jævnaldrendes. Konkret kan udfordringerne vise sig, som f.eks. talebesvær, spastisk lammelse og øvrige diagnoser.

Kondensering Østermølle: 5 elever

Gruppen har en lærer med til at støtte dem ift. tryghed ved situation. Læreren støtter også med at kunne huske og italesætte eventuelt personlige vanskeligheder, f.eks. ud-tale eller at man kan blive tavs/genert. Eleverne virker **trygge ved hinanden**. De har generelt nemt til latter – og der bliver ofte grint og fnist, især når læreren taler om: *"At være en lille prut"* og eleverne fortæller med stolthed i stemmen om de voksne, som finder på sjov ting f.eks. *"Smølfespark"*.

Eleverne omtaler deres indsats i timerne med fag-fagene som: "Arbejde". Der bliver også talt om **at være god til at bede om hjælp hos en voksen**, som en kvalitet. I gruppen lyder det til, at der kun er en elev, som ikke er begejstret for det faglige, men hellere vil noget med perler. Og, en anden elev, giver udtryk for sin skoleiver – at selvom hun er mest til faget: *"Idræt, JA TAK"* – *At, så vil hun i skole, selvom hun er syg.*

Gruppen er meget rettet mod hinanden og fællesskabet. De har ud over det fag-faglige også sociale fælles oplevelser og aktiviteter, som f.eks. at få styr på julegaveindkøb. På spørgsmålet om de kunne forestille sig skolen anderledes, bliver de tavs. Med mine hjælpe-og tillægsspørgsmålet om: "I vil vist bare have at Østermølle fortsætter med at være som den er nu?" – kommer svaret prompte: *"Jaaaah"*.

Elever fra Rolighedsklassen kan være kendetegnet ved generelle indlæringsvanskeligheder, som kan handle om manglende hukommelsesspændvidde. Der er også elever med andre diagnoser.

Kondensering Rolighedsklasserne: 5 elever

Gruppen af de 5 elever kom glade ind i lokalet. De har hørt, at vi skal have kakao og de går hjemmavant forrest og ud til maskinen på lærerværelset. De virker til at være trygge og godt tilpas i hinandens selskab. I løbet af samtalen hjælper de hinanden med at huske, men også vejlede hinanden. De giver i løbet af samtalen udtryk for, at de godt ved, de ikke er som andre, og at der også i deres egen klasse er forskel på behov og evner. Fire ud af gruppens fem elever har haft oplevelser med mobning.

Ift. hvad der skaber en god skole for dem, peger de på, at en gruppe på 16 elever i klassen er fin, også til trods for, at en elev beskriver, at hun blev visiteret, *fordi hun ikke kan være sammen med mange mennesker*. De nævner ikke skoledagens længde. Så strukturen på skoledagen er generelt accepteret – ligesom deres kørsel med både bus og taxa.

Når det kommer til fagene, mener gruppen at det er godt at arbejde på hold, så man er fri for at vente på læreren og det er godt for dem, som har ekstra behov for hjælp, kan få det. De peger alle på, at de bedst kan lide undervisning, hvor man gør ting og er i aktivitet. Makerspace bliver nævnt et par gange. At sidde stille med bøger, bliver beskrevet som: *"At kede sig" – og en "del af problemet"*. **Fritid** bruges mest derhjemme for 4 ud af de 5 elever. De forklarer det med, at det dels er på grund af afstanden mellem dem, dels træthed og de bruger deres SFO-klub-tilbud sidst på skoledagen. En elev beskriver, at han oplever at være ensom, og han bruger sin tid derhjemme med at gøre forskellige ting for at adspredde sine tanker fra det: *"Jeg er meget huleboer. Ikke fordi jeg har brug for at trække mig, men mest fordi, jeg ikke har nogen at være sammen med"*.

En stor del af samtalen kommer til at handle om en diskussion eleverne imellem – om at **de er "indkapslet" – vi snakker jo ikke sådan med de andre klasser, fordi vi er bare indkapslet i en cirkel"**, som en elev udtrykker det. De taler om **det** at være i nærheden af almeneleverne, men at ingen tør tage kontakten, *"... for hvad vil de sige til os?"*. Tankerne er sat i gang og *en elev siger: "Måske kunne vi prøve at sprede den boble lidt mere... sådan til de andre klasser"*.

På spørgsmålet om de kan forestille sig **at komme tilbage til deres "gamle skole"** – svarede en, at det vil hun gerne og uddyber: *"Jeg vil synes, der er en god ide, bortset fra – at på det faglige ville jeg nok gå fuldstændig ned... men kunne man komme tilbage og stadig få lige så meget hjælp... så ville det være fint nok for mig"*. Det var tydeligvis et svært spørgsmål. Men, efter at have nuanceret spørgsmålet igen – og spurgt ind til om det for eksempel kunne være svært grundet oplevelser med andre elever, som har været ubehagelige, bød endnu en elev ind, og pegede også på, at det handler om muligheden for at få hjælp – og at han ikke ønsker at: *"... sinke klassen og være bagud"*.

Bedstedklassen: (målgruppe kategori 1)

Bedstedklassen er et specialundervisningstilbud for elever med generelle indlæringsvanskeligheder. Det er elever, der på flere områder har svært ved at honorere de krav, der stilles i almenskolen. Desuden kan der ses varige fysiske, sproglige, sociale og emotionelle funktionsvanskeligheder. En del af eleverne har tillægsdiagnoser, som ADHD, ADD og autisme.

Kondensering Bedstedklasserne: 2 elever

De 2 drenge er tilpas og trygge ved hinanden. De virker til at være fortrolige, og de går sammen til fodbold på U14. De er glade for deres skift fra almendelen til specialklassen. Selvom skiftet er forbundet med tab og savn af de gamle klassekammerater. Dette er dog hurtigt blevet opvejet af de nye klassekammerater og en sjovere skolehverdag hvor de oplever at komme mere ud.

De beskriver også, hvordan de er **klar over klassens regler** og er meget tryk ved deres klasselærer, som har styr på deres klasserumsledelse. Begge drenge påpeger, at det er bedre med piktogrammer end en lærer, der bruger tid på at forklare eller skrive på tavlen. Mht. indretningen af klasselokalet er de også tilpas ved at have hver sin arbejdsplads, men også fællesbordet, som de alle mødes omkring.

Det faglige taler de ikke så meget om.

De giver udtryk for, at de er **glade for de lange og hyppige pauser og den korte skoledag**. En skoledag – for den ene elevs vedkommende kan blive lang, når han skal stå op kl. 6 – og går i seng kl. 23.00. Og, som for den anden elevs vedkommende betyder, at han har overskud til at have et fritidsjob. Et overskud som også betyder, at han ikke længere: *"Bare går min vej"*.

Som fælles ønske til ændring af skoledagen taler de begge om – **mere sport i løbet af skoledagen, og de ønsker mere kontakt til almindelen**. De er få elever i klassen, og det vanskeliggør at stille hold i frikvarterne til en god fodboldkamp.

Trombakken: (målgruppe kategori 2)

Trombakkens elever er diagnosticeret med enten ASF og ADHD. Der kan være komorbiditet, det vil sige flere forskellige diagnoser samtidig. Det *kan* for eksempel være social angst, spiseforstyrrelser, epilepsi, OCD eller selvskade

Kondensering

Trombakken: AFS/ADHD, 2 elever

De 2 elever, som er udskolingselever, virker tilpas med samtale-situationen, selvom de er et andet sted på skolens område, end de er vant til. De er begge blevet fulgt herhen af en voksen. De kommer fra 2 forskellige klasser og kender ikke hinanden.

De 2 piger **fortæller vidende om deres udredningsforløb**. Den ene fortæller, at hun blev udredt som lille, og den anden at hun blev udredt på mellemtrinnet. Begge piger er opmærksomme på og vidende om deres diagnose. Elev L beskriver, at hun har sær-interesser og hvordan det med "at have venner", er en forståelse, som hun skal øve.

K fortæller om sin sociale angst. De beskriver begge, at de **anvender forskellige teknikker til at kunne huske** f.eks. apps, mobilen eller en fysisk kalender, der eksempelvis hænger foran L's arbejdsplads i klasselokalet.

De er begge **tilpas med netop deres klasselokales indretning**, omend K anfører, at hun ikke lige har tænkt over, hvorfor de sidder, som de sidder. Elev L – derimod – anvender tydeligvis lokalernes forskellige indretning som en mulighed til at regulere sig selv, i forhold til om hun har brug for at trække sig, eller være del af fællesskabet.

L er desuden **glad for sine afprøvninger i praktikker**, fordi så lærer hun mere om sig selv – Og, om hvad hun – som hun selv beskriver det: "*Kan udstå*". Elev K er særligt **glad for man får meget hjælp** af læreren og fortæller, at hun oplever sig selv som: "*Ret lost, når jeg ikke kan få hjælp til selv de mindste ting*". Begge piger beskriver således, at **de er glade for at gå i deres specialklasser**, og at deres forældre er glade for deres skolegang. K beskriver, at hun er kommet (næste) af med sin sociale angst. Elev L fortæller, at hun oplever, at her kan alle bare tale sammen, her betyder hendes diagnose ikke

noget for deltagelsesmuligheden i fællesskabet. Når vi taler **om deres vej til skole**, beskriver de begge at taxakørslen er god for dem. K fordi hun er utryk ved busser, og det er dejligt nemt. L at hun kan lide strukturen omkring selv køreturen, der er fast pladser og aftale om at hviske, hvis man har brug for at sige noget. På spørgsmålet om hvad der skal til, for at de kan se sig selv i en almenklasse – så, påpeger L at en ekstra voksen i klassen vil gøre en forskel.

Fælleselevrådet: (Almendelen, 6.-9.klasse)

Kondensering Fælleselevrådets Bestyrelse: 6 elever

Fælleselevrådet har til opgave at understøtte udviklingen af og interessen for elevdemokrati og medindflydelse på beslutninger der vedrører "Det gode skoleliv". Rådet er dannet af elever fra alle Thisted kommunes skoler, som ønsker at skabe et større fælles perspektiv og en fælles ramme for alle folkeskolerne. Fælleselevrådet har reel høringsret på beslutninger for Folkeskoleområdet.

Gruppen er repræsentanter for en stor del af vores skoler i kommunen. De spænder fra mellemtrin til udskolingselever.

Elevgruppen **peger på og ønsker en rummelig skole med plads til alle.**

Der er dog en af gruppens medlemmer, som synes, at elever med vanskeligheder skal være i en specialklasse, da de: "*Bliver mobbet for hårdt*". Og, de øvrige elever ser også udfordringerne i dagligdagen, hvor de beskriver, at til trods for at de kan anvende "pausekort" og widgets – at så opleves dette som "*unfair*" og skaber uro i klassen. En af elevrepræsentanterne beskriver også, at en lærer ikke kunne få ro og at når for mange spørger: "*Så kan lærerne godt blive sure*".

I forhold til at skabe en rummelig skole, fortæller eleverne, at man har synlige støttestrukturer i klasserne, især tydeliggørelse af dagens indhold og hvilke voksne som varetager undervisningen. En elev fra Fælleselevrådet beskriver også, at læreren har niveaudelt deres diktater i 3 niveauer. En anden elev fortæller, at de allerede rummer mange elever med handicaps på deres skole – og beskriver: "*I Hurup hvor jeg går er det altså meget sådan. Nogen får fri tidligere, nogle går i stillerum. Det er så også flest mennesker med mentale problemer, men altså ikke i forhold til det med at lære*". Omvendt beskrives også – om en elev der rummes i klassen, at: "*Han bliver behandlet fint, men bogligt går det ikke så godt. Det er ret mærkeligt, vi giver ham materiale, som han ikk rigtig kan... det forstår jeg ikk*".

Østermølle-eleverne: Trygge og glade for deres nuværende ramme. De er glad for deres lærere, som laver sjov med dem, støtter og hjælper dem med at finde ordene og det at huske. De beskriver deres fagtimer, som "Arbejde". De vil gerne hygge og f.eks. arbejde med perleplader eller have idræt.

Rolighedsklassens elever: Trygge og glade for deres nuværende ramme, enkelte giver udtryk for at savne deres tidligere skole og klassekammerater. De bryder sig ikke om de faglige timer, men vil helst have *gøre fag* og være i aktivitet. De fortæller om oplevelser med mobning, men peger ikke på mobning som årsag til ikke at ville tilbage til almen, men at de (såfremt de skal tilbage til almen) – vil mangle den ekstra hjælp. Der beskrives en oplevelse af at være indkapslet.

Bedstedklassens elever: Trygge og glade for deres nuværende ramme, og fremhæver at det er godt med strukturen, piktogrammer og klare regler for pausetid. Her gives udtryk for, at man kan savne tidligere klassekammerater, men godt at man får nye i specialklassen. De faglige fag er svære, men man er glad for de lange pauser og den korte skoledag (så man også kan passe et fritidsjob). Et fælles ønske er mulighed for kontakt til de andre elever i almen.

Trombakken ASF/ADHD-eleverne: Trygge ved deres klasser – en beskriver, at hun ikke længere behøver at forklare sig ift. sin diagnose. De beskriver, at det er godt med muligheden for hurtig hjælp. Begge beskriver at det sociale er svært. Den ene ift. mistillid i sociale relationer grundet mobning, og den anden qua sin diagnose, at hun skal træne "det at have en ven".

Fælleselevrådets Bestyrelsen: Som gruppe har de en fælles holdning til, at de ønsker en rummelig skole, hvor der er plads til alle. Men gruppen ser udfordringer i dagligdagen, f.eks. at nogle elever får særaftaler, som kan afføde uro og oplevelsen af uretfærdighed. Et af bestyrelsens medlemmer mener, at der foregår mobning mod de elever, som er anderledes. Der beskrives også en undring, når de ser en elev med udfordringer få samme materiale, som de andre. En elev fremhæver sin skole, som meget rummelig, da man f.eks. har indrettet stillerum eller får tidligere fri – og, at det er der forståelse for på deres skole.

Konklusion:

- Eleverne beskriver, at de er tilpas og glade for deres skolegang.
- En del elever fra specialklasserne kan beskrive om tilfælde af tidligere mobning da de var i almen, hvilket eleverne fra Fælleselevrådet har observeret også kan være tilfældet.
- Mht. de rammerne som eleverne indgår i, beskriver eleverne fra specialklasserne, at de på hver deres måde oplever at blive støttet, men at der også kan være en oplevelse af manglende adgang til fællesskab med almeneleverne
- – ligeledes kan der være en oplevelse af ensomhed i fritiden.

KUI-Vejledernes arbejdsopgave består i at tilrettelægge vejledningsindsatser ud fra en analyse af målgruppens behov og vejledningspotentiale. De er opsøgende og har viden om, hvordan unge bliver uddannelsesparate, samt om hvilke metoder der kan hjælpe uddannelsesinstitutionerne til at rumme unge, og hvordan man på tværs i uddannelsessystemet kan arbejde aktivt med karrierelæring.

Kondensering: KUI

KUI peger på PwC rapportens **løsningsforslag nr. 3**.

Og, fortæller, at de har været med i arbejdsgruppen, da PwC udarbejdede rapporten. KUI beskriver, at de længe har drøftet den stigende segregeringsprocent. Det er KUI's klare holdning, at: *"Det her løser jo ikke sig selv. Der er behov for stillingtagen"*.

KUI gør opmærksom på bekymringer, såfremt man ønsker at realisere løsningsforslag 3. Her peger KUI på følgende forhold:

- Er der ressourcerne til at lave den kvalitet, der skal til – så løsningsforslag nr.3 reelt kan lykkes? En antagelse fra KUI er, at det betyder, at der vil blive mindre specialpædagogisk støtte end nu.
- At med deres kendskab til elevgruppen af elever, som er gået fra almen til specialklasserækkerne, at KUI frygter, der vil være mange elever, som ikke møder op på deres gamle skole, da mange af disse elever har haft dårlige oplevelser på deres gamle skoler. KUI antager, at uanset hvad man finder på, så kommer de elever ikke tilbage. Her vil der derfor være en udfordring, man skal være klar til at håndtere, for: *"Hvad gør man med de elever, som har nogle gamle spøgelse med sig i bagagen?"*

Omvendt peger KUI på en gruppe af elever, der egentlig har brug for ekstra støtte, men som siger: *"Jeg gider ikke gå i en spasserklasse"* – *"Jeg kan ikke se mig selv ind i det"*. Og, her peger KUI på, at **mellemløbet kan være en god løsning** og mulighed for at invitere denne type af elever ind igen i almenskolen.

Endelig peger KUI på, at **man bør overveje at tænke i en Fælles ungdoms-og overbygningsskole for specialklasserækkernes elever**. Et udskolingstilbud som tilbyder mange af disse elever en "ny start", men som også vil kunne tilbyde et fælles ungemiljø, der fokuserer på elevernes liv efter endt skolegang, og som vil tilbyde alle ældstetrins-elever at gå til afgangsprøve, som minimum i dansk og matematik. KUI foreslår konkret, at en sådan overbygning kunne placeres på Ungdomsskolen.

Opsamling på samtale med KUI:

KUI, har som Kommunal Unge Indsats kendskab til kommunens unge – og har samtaler og forløb med de unge mennesker fra 7.klasse og kan følge de unge indtil de er 25 år. I samtalen beskriver KUI en bekymring for elever i nuværende specialtilbud, hvis man beder dem gå tilbage til deres almenskole. KUI beskriver også en problematik om unge, som kunne have brug for ekstra støtte, men som *ikke* kan se sig selv i en specialklasse.

KUI peger i samtalen på følgende:

- PwC rapportens løsning nr. 3
- Ressourcer til at skabe kvalitet i kommende undervisnings- og *være* miljøer for vores udsatte unge
- Etablering af et udskolingstilbud for kommunens specialklasseelever - placeret på Ungdomsskolen

Præsentation af den involverende proces: SPOR 2

Spor 2: Prøvehandlinger

I opdraget fra udvalget lød det: At sideløbende med den involverende proces (*Spor 1*) etableres prøvehandlinger i praksis på udvalgte skoler. Prøvehandlingerne har til hensigt at indhente erfaringer og få viden om, hvordan vi som fælles skolevæsen sikrer, at så mange elever som muligt forbliver i almenkolen eller får en nær tilknytning til en almenklasse. På den baggrund blev samtlige 14 skoler inviteret til at deltage med data i perioden september til november. Der foreligger derfor viden fra 13 skoler, hvorfra 3 forløb uddybes.

Overblik over prøvehandlinger: (Perioden september – november, 2024)

1. Udslusning af elev(er) til almenklasse ifm. *et fag* - **(4 skoler)**
2. Udslusning af elev(er) til almenklasse ifm. *flere fag* **(2 skoler)**
3. Tilbagevenden fra specialklasse til almenklasse, hvor støtte fra specialområdet følger eleven. (Mhp. at denne støtte gradvis udfases) **(3 skoler)**
4. Brug af holddannelsestimer der også involverer specialelever i almentilbud **(2 skoler)**
5. Udvikling af mellemform **(4 skoler)** – beskriver 14 tiltag
6. Ændret klasserumspraksis (strukturer, skift i undervisningsmetoder, klasserumsledelse) **(2 skoler)**
7. Systematik i arbejdet med at eleven/elever bliver selvtransporterende **(2 skoler)**
8. Andet **(1 skole)** beskriver: Instruktøruddannelse i skoleskak, etablering af elevråd, frikvarterpatrulje i Makerspace)

Præsentation af 3 prøvehandlinger:

Prøvehandling nr. 1: "Stille start og fodspor" – opstart af forløbet september, 2024

Nors skole v/Helle Yde, afd.leder.

Case 1:

Helle forklarer: Afsættet for prøvehandlingen var en undersøgelse af, hvordan man kan skabe en start på dagen, der er mere rolig for 3 elever. Initiativet blev sat i gang på den baggrund af teamet, der havde forsøgt med forskellige indsatser.

Konkret handler prøvehandling: "Stille start og fodspor" om, at:

- Begrænse antallet af skiftende voksne
- Sørge for at det er dagens struktur der er tydelig og bærende for eleverne – (og derfor ikke voksenafhængig)
- Ingen deltagelse i den fælles morgensang, da dette øger elevernes arousal og følsomhed

Ressourceforbrug: (Særindsatser som et dynamisk værktøj)

2 lærere + 2 pædagog i tidsrummet kl. 8 til 9.45

Struktur - prøvehandlingens indhold og opbygning:

Indretning, visualisering og struktur:

Der er 4 forskellige voksne på forløbet. De sørger for, at strukturen er den samme hver dag. Der er lavet et lokale til de 3 elever, hvor de har hver deres arbejdsplads og sidder hver for sig. Der er magnettavle på døren med piktogrammer, fotos af de voksne og det er visualiseret, hvad de tre elever skal:

- 20 min. lydbånd – sætter eget ur
- Herefter aktivitet: Løbe
- Derefter mat./dansk siddende ved eget arbejdsbord
- Pausetid med f.eks. puslespil.

Fællesskab og motivation:

For at motivere eleverne, har de lavet "Fodspor". Det blev realiseret da forældrene deltog fra skolestart med at tegne deres egne fodspor. Det betyder, at hvis eleven har gjort noget godt, så optjenes fodspor (point) til klassefællesskabet, altså ikke til den lille gruppe på de tre – eller til den enkelte elev, men til deres stamklasse. Det ser ud til at motivere og at det betyder noget at kunne bidrage til fællesskabet). De tre elever er engagerede og de andre elever fra stamklassen siger, at de 3 tjener også til fællesskabet.

Andre sejrer:

- Når ugen er ovre lægges opgaverne i deres mappe og de taler sammen om, hvad de har lært
- Kan sidde m/IPad det kvarter, de andre har morgensang – her holder han af at se morgen-TV: Ultra Nyt
- Kan pakke IPaden væk, når de andre kommer
- Har selv klaret frikvartererne
- SFO i efterårsferien, hvor der var 2 vikarer, hvilket han klarede fint
- Færre udbrud – nu kun 5 måske 6 gange siden sommerferien - hvor der tidligere var udbrud flere gange dagligt

Lidt om en af elevprofilerne:

Elev X:

Elev på skolen siden børnehaveklassen, hvor der blev bevilget støttepædagog på hele dagen, og var i et rum for sig selv. Pædagogen arbejdede med faste rammer. I skiftet fra børnehaveklassen til 1.kl. fik eleven 2 nye voksne, og herefter en vikar – der desværre kun var på skolen til jul. Derefter kom en tredje voksen, der atter satte nye og måske for høje krav.

Pr. sommer fik eleven konstateret ADHD og skal medicineres. Forældrene har på forhånd sagt til eleven, at når han fik sin diagnose, så skulle han skifte skole.

Prøvehandlingen for elev 1 har hjulpet – især strukturen og rammesætningen. Men, da eleven også har fået medicin, så forældrene beskriver, at eleven nu også får sin nattesøvn, er det ikke helt muligt at sige hvilke faktorer, som har været afgørende for elevens deltagelsesmulighed i skolen.

Resultat: En succes for alle parter:

- Eleven er blevet langt mere rolig og afbalanceret
- Personalet har fået en større forståelse for ham
- Han er nu visiteret til specialklasse, da han ikke forstår det sociale spil. Og, vurderingen er, at han trænger til at blive mødt, som den han er. Helle Yde uddyber, at hendes overvejelse om – ligesom forældrene - at pege på et specialtilbud handler om, også at skulle varetage de andre elevers velbefindende ligesom hun skal drage omsorg for den enkelte elev.

Kort om de organisatoriske udfordringer: Organisering og ressourcer

Helle´s overvejelser

Efter de gode resultater kommer overvejelserne om: Skal vi nu fortsætte eller lade de voksne komme ind i klassen igen? Eller, skal de fortsætte med deres udviklede mellemform, hvor de så kan tage andre og måske flere elever ind?

Som afdelingsleder er det til stadighed også vigtigt at holde øje med ressourceforbruget. Og, sådan et forløb for 3 elever tager mange ressourcer. Men, satsningen er helt klart at have 2 voksne på i flest mulige timer. Og, som afdeling er alle personaler indstillet på at se særindsatserne som et – **dynamisk værktøj**, der kan flyttes rundt på. Helle pointerer: "*Det skal være noget som virker, og det skal passe til de børn, som har brug for den ekstra hånd*".

Prøvehandling nr. 2: "At blive selvtransporterende" – opstart af forløbet august, 2024

Rolighedsskolen v/Lene Skovborg Jensen, skoleleder.

Case 2: (for Rolighedsklassens elever)

Lena forklarer, at formålet med at begynde på træningen af at blive selvtransporterende, er at eleverne selv kan tage offentlige transportmidler. Og, beskriver at forhåbningen er, at eleven gennem træningen af at blive selvtransporterende vil opleve succes og herigennem vokse med opgaven, så det også lykkes at tage bus eller tog uden støtte og hjælp fra en voksen.

Forløb og opstart:

Efter fælles afstemning i personalegruppen og information af forældrene blev prøvehandlingen iværksat. Den indebar 2 vigtige indsatser i opstartsperioden:

1. At forældrene øver ruten med eleven
2. Og, at eleven øver med en voksen fra teamet

Der er enighed om at evaluere og justere i forløbet løbende. Og, dette gælder for hver enkelt elev, som deltager i forløbet.

Resultat:

På en skala fra 1 til 10 (*hvor 10 er bedst*) – Beskriver Lena denne indsats på skalaen med 9. Og, bemærker, at der nogle gange kan være tale om gode perioder, som svære perioder for eleverne: *"Vi har en elev, der har en svær periode, hvor vi er gået tilbage til taxa"*. Forældretilbagemeldingerne er meget positive og siger, at når deres barn/unge menneske har lært at blive selvtransporterende, så oplever forældrene også et øget frirum og fleksibilitet i deres privatliv/familieliv.

Lenas overvejelser:

Fokus er, at eleverne bliver så klar til verden som muligt. For os er det blevet klart, at ved at guide og støtte eleven, kan de selv tage offentlig transport. Vi kigger på, hvornår de er klar til at begynde på træningen og hvornår de vurderes klar til selv at tage offentlig transport. Det er ofte på mellemtrinet og i udskolingen, at de er klar til opstart af træningen. Dog er det ikke alle der kan eller har mulighed for det, hvis der f.eks. er fleksruter, så bliver opgaven med transport for uoverskuelig for eleven.

Prøvehandling nr. 3: "Sammen og klasseledelsen" – opstart af forløbet september, 2024

Rolighedsskolen v/Gitte Kastholm Christensen, afd.leder.

Case 3: (51 elever i almindelen, indskolingen)

Et ledelsesperspektiv

Gitte beskriver, at de *med grønt lys fra forvaltningen* har iværksat et 3-årigt aktionslæringsforløb. Et forløb der er initieret på baggrund af deres fælles iagttagelser i ledelsesteamet af, at der er noget, som de vil væk fra som organisation og andet de vil hen imod som professionel organisation:

VÆK-FRA:	HEN-IMOD:
Indsatser der kører i samme hak (voksensprog der låser)	Skabe handlemuligheder indenfor egne rammer – sammen med eleven (Barnets stemme)
At se forhindringer – og ingen progression	At se muligheder – og progression
At den næste løsning – må være en visitation for: <i>"Nu bliver det vist specialpædagogik, så kan elev X ikke være her"</i>	At tage ansvaret og stå på, at vi er de professionelle voksne som finder løsningen, f.eks. gennem justering af konteksten – og os selv
At se på materialet og fokus på fælles mål	At udvikle stærke vurderingssystemer, der tager udgangspunkt i der hvor eleven er nået til og er klar til at være
At se eleverne som individer	At se på alle elevers læringsfællesskab
At skelne mellem specialpædagogik eller almenpædagogikken	At tale om god pædagogik, få fælles blik for det som virker
Faldende trivsel	Øget trivsel

VÆK-FRA:	HEN-IMOD:
Fokus på det der er svært (at rumme/justeringer af undervisningsmiljø/mødet med eleven)	Fokus på det der virker, fordi der er her mulighederne er
Fraværende forældre	Nærværende forældre, der inddrages og er aktive medspillere

Lidt om aktionslæringsforløbet: Projektbeskrivelse af prøvehandlingen

Inspirationen til forløbet baserer sig på erfaringerne fra forløb med skolens brobygning og SFO, der de sidste 2 år, har sat fokus på *forståelsen af nervesystemet som en pædagogisk tilgang* og vej til forståelsen om, at se bagom elevens adfærd.

Indeværende aktionslæringsforløb handler om 2. årgang – og der er givet en ekstra økonomisk bevilling. De ekstra penge har muliggjort en 30-timers ansættelse af en pædagog. Skolen har prioriteret ansættelse af en pædagog med specialpædagogisk erfaring, for at udvikle en fælles forståelse af, hvad der definerer god pædagogik gennem sampraksis (almen/special).

Projektets mål:

- Hvordan skal ledelse og personale arbejde, så elever fastholdes i det almene?
- Hvor og hvordan kan der arbejdes med justering, så det pædagogiske og didaktiske samarbejde lykkes med inkluderende læringsfællesskaber?
- At gøre forståelsen af inklusion stærkere som et fundamentalt mindset

Etableringsfasen:

- *Ansættelse af pædagog*
- *PPR tæt på praksis: Sparring og supervision – ifm. elevernes forskellige forudsætningsniveau*
- *Møder med blik for intervention efterfulgt af reflekterende arbejds møder*
- *Kortlægning af elevgruppen som afsætning for progressionsarbejde:*

Kortlægning: Lidt om projektets understøttende værktøjer for personale og ledelsen

Teamet samarbejder med og får oplæg af pædagogisk konsulent om "Den professionelle læringscirkel", der et bærende værktøj i udviklingen af teamets pædagogiske refleksioner og vurderinger af det fælles læringsmiljø. Teamet vil *især* anvende pejlemærkerne fra læringscirkelens 1. kvadrant, der handler om hvordan skabe og facilitere et reflekterende miljø og bruge skolens ressourcefolk.

Klassens profil:

Årgangsteamet afdækker "Klassens profil" med følgende fokusområder: Sprogvurdering, hvordan går det fagligt, hvordan ses eleven deltage (arbejdsindsats), det sociale og observationer vedrørende det personlige.

Sprogvurdering	Faglig	Arbejdsindsats	Socialt	Personlig
	ABC (27) abc (25) 1-10 (17) 11-20 (10)		Mange venner	Igangsætter Selvstændig
	ABC (27) abc (24) 1-10 (10) 11-20 (10)		leger med alle	Hjælpsom
	ABC (22) abc (20) 1-10 (10) 11-20 (0)		Leger i en gr.	Fokuseret Loyal
	ABC (14) abc (12) 1-10 (10) 11-20 (0)		Leger kun med drenge	Rummelig Nysgerrig
	ABC (22) abc (20) 1-10 (7) 11-20 (2)		leger ofte alene	gå på mod Kreativ
	ABC (20) abc (21) 1-10 (10) 11-20 (0)		Få venner	Omsorgsfuld Reflekterende

De udarbejdede fælles informationer er grundlaget for indsatser og arbejdet med at skabe homogene elevgrupper.

Organisering:

- Teamet består af 2 dansk og 1 matematiklærere samt 2 pædagoger.
- Vores to pædagoger har særligt blik for trivselsopgaven. Lærerne har ansvaret for fagfaglige vurderinger og bidrager ind i udvælgelsen af fagligt indhold til eleverne på de 2 hold. Det betyder i praksis, at alle personaler kan derved komme i spil i forhold til at køre de to hold på baggrund af udarbejdet materiale/forløb.
- De har teammøder med og uden ledelse + de løbende dialoger
- 1 ugentligt teammøde + fælles og individuel forberedelsestid for pædagoger
- Hver 2. uge har de sammen 2-timers arbejds møde: Den første time handler om at evaluere specifikt ift. projektet, her forholder gruppen sig til egen læring, såsom: "Hvad har vi planlagt – hvad har vi erfaret i mødet med eleverne? Hvad så vi skete for børnene og deres deltagelse? Har vi eksempler på deres respons i læringsmiljøet? Hvad sagde de? Hvad skal vi justere på ift. vores krav og forventninger? Dernæst forholder teamet sig til deres afdækkede data – "Klassens profil" og får talt om progression. Den anden time bruges til den lavpraktiske del/fælles forberedelse.
- Gruppen af voksne er på klassen hele tiden, og er pt. ude på 3 hold i 2 lektioner, og kan bygge yderligere timer på.

Status og resultater:

Eleverne: Teamet får umiddelbar respons fra eleverne, såsom:

- "Det var simpelthen, så rart bare at arbejde, der var sådan en dejlig ro"
- "God time"

Vi har fået ny psykolog, (nummer 3 fra projektstart) - så her er en relation som skal lære os at kende og omvendt. Det er fortsat et stort ønske - for projektet - at PPR er med ude i klasserne og får anvendt sparringen i praksis, og gennem flere og gerne gentagne observationer, kan bidrage til teamet nye tiltag og justeringer. Det er fællesskabet vi er nysgerrige på. Der har således været afholdt 1 samarbejds møde.

Vedr. forældrene - så har vi afholdt informationsmøde, og inviteret dem til en fælles samtale om tænkningen, der ligger bag initiativet. Vi har bedt om deres understøttelse af projektet, fordi det bliver en ny måde at gå i skole på. Vi har kun fået positiv feedback, hvilket giver os god arbejdsro. Der påtænkes et opfølgingsmøde med forældre til foråret og de modtager også periodevis orientering om status vedrørende klassen.

Ledelsens overvejelser: Gitte, afd.leder

Projektet er stadig i sin tilblivelse og teamet og ledelse oplever, der er rigeligt at se til. Både teamet og ledelse gør sig mange erfaringer, dels i forhold til læringsarbejdet med eleverne, men også læringsarbejdet som team, teammedlem og ledelse/team imellem. Ethvert udviklingsarbejde udfordrer og her handler det ofte om, hvordan man som den professionelle voksne evner at "lyse på sig selv", for at kunne justere i konteksten. Og, ligeledes det andet samarbejds perspektiv, der handler om, hvordan man som teamfællesskab øver sig i at blive spørgende og undersøgende på hinandens praksis. Men, et er sikkert, der er fuldt fokus på, hvordan indkredser vi voksne det som er vigtigt og skal leve i klasserummet? Og, hvordan skaber vi en god skoledag?

Opsamling – prøvehandling: SPOR 2

Ovenstående gennemgang af de 3 cases ude fra skolerne, er eksempler på 3 typer af prøvehandling. Nors opretter og allokerer midler til 3 elever, som har brug for en anden type start på dagen, Rolighedsklassen beskriver en indsats vedr. kørsel i et samarbejde med forældre og endelig beskriver casen fra 2.årgang/almen på Rolighedsskolen, hvordan et 3-årigt aktionslæringsforløb fokuserer på de professionelle voksnes evne til at "lyse på sig selv" i mødet med barnet. *Indsatserne har vist gode resultater*, og hver indsats medfører ledelsesmæssige overvejelser omhandlende: allokering af ressourcer ift. at løse kerneopgaven tilrettet få elever eller klassen som helhed, medinddragelse af forældre og udviklingsarbejde sammen med team og PPR.

Præsentation af mulige scenarier:

Dette afsnit vil præsentere mulige scenarier på baggrund af foreliggende indhentet viden. Med afsæt i PwC rapportens 4 løsningsforslag præsenteres kort og i oversigtsform PwC's fire scenarier – Dernæst følger en introduktion til Forvaltningens anbefalede model: "Når Trivsel og faglig kvalitet går hånd i hånd med bæredygtig økonomi" – der er bygget op af seks anbefalinger.

Introduktion til mulige scenarier på baggrund af:

PwC rapporten, interessenternes samt Forvaltningens overvejelser. Der tages derfor afsæt i følgende forhold: PwC rapportens 4 forslag, tilbagemeldingerne fra vores involverede interessenter, her anvendes dels det samlede resultat fra surveyen og forvaltningens vurdering.

PwC rapporten:	Survey: Kvantitative data	Samlede refleksioner, såfremt vi går med denne løsning:
1) Gøre mere af det samme + de 6 anbefalinger	Fortsætte nuværende praksis: 52,7%	Et fortsat udviklingsarbejde baseret på denne løsning, vil tilgodese 52,7% af interessenterne, men ikke løse den økonomiske udfordring med skævvridningen af økonomi tildelt specialområdet ift. almen – eller imødekomme ønsket om en lokal løsning for eleven. Det vurderes dog, at implementering af mellemformer samt de 6 anbefalinger vil have en effekt.
2) Kategori 1 børn inkluderes + de 6 anbefalinger	Ændre på skolepraksis, så kat. 1 elever inkluderes: 30%	Denne løsning vil tilgodese 30% af interessenterne. Men, Forvaltningen vurderer, at en indsats <i>kun</i> rettet mod denne elevgruppe er for snæver – og dermed frigiver for få midler til almenområdet. Det vurderes dog, at implementering af mellemformer samt de 6 anbefalinger vil have en effekt.
3) Kategori 1 og 2 børn inkluderes + de 6 anbefalinger	Ændre på skolepraksis så kat.1+2 elever inkluderes: 15%	Denne løsning åbner for et større felt af elever, der kan antages at kunne udsluses over 2 perioder/tempi. Såfremt denne løsning skal realiseres tilgodeses 15% af interessenterne – samt KUI. Løsningen indebærer også etableringen af to kompetencecentre, der vil centralisere viden. Det er Forvaltningens vurdering, at kulturændringer har brug for lokale ressourcer, herunder PPR tæt på og ud i praksis. Det vurderes også, at implementering af mellemformer samt de 6 anbefalinger vil have en effekt.
4) Kategori 1, 2 og 3 børn inkluderes+ de 6 anbefalinger	Ændre på skolepraksis, så alle inkluderes: 2,3%	Denne løsning beskriver fuld inklusion af alle elever i almen, en løsning 2,3% peger på. PwC anbefaler ikke denne løsning og det er Forvaltningens holdning – at denne løsning ikke er i spil for nuværende – men kan tilsigtes.

Præsentation af Forvaltningens seks anbefalinger:

Når Trivsel og faglig kvalitet går hånd i hånd med bæredygtig økonomi

Anbefalingerne er overordnet set udarbejdet *med afsæt* i det politiske udvalgs ønske om at: Øge kvalitet i undervisningen og skabe en bæredygtig økonomi. Når udvalget taler om en bæredygtig økonomi, så vil det sige en regulering af skolernes økonomi, hvor nuværende 25% af budgettet går til cirka 7% af eleverne (317 elever). Det betyder også, at tænkningen ikke er en spareøvelse, men et forsøg på at få tilbageført midler til det store elevfællesskab.

Anbefalingerne er også udviklet med afsæt i skoleområdet interessenters fælles ønske om at gentænke vores skoleområde, så flere børn/unge kan blive i eget skoledistrikt og få en øget adgang til almindelen. Et ønske en stor del af interessenter giver udtryk for, *såfremt* den skolehverdag der tilbydes, er til gavn og glæde for eleverne. Udlevelsen af dette scenarie forudsætter derfor også et forudgående implementerings- og udviklingsarbejde, der imødegår både interessenternes og PwC-rapportens anbefalinger, (PwC rapporten, side 29).

De bagvedliggende parametre:

Nationalt blæser nye skolepolitiske vinde, der konkret er udmøntet i "Aftale om Folkeskolens kvalitetsprogram¹¹". Det vil sige, at Forvaltningens udviklede scenarie: *Når Trivsel og faglig kvalitet går hånd i hånd med bæredygtig økonomi* – kommer parallelt med skolernes nuværende arbejde med "**De 33 initiativer**", der bl.a. medfører: Frihed til kortere skoledage, afskaffelse af den understøttende undervisning og indførelse af timebanken, ny timetalsfordeling, juniormesterlære i udskolingen og fagfornyelsen (reducering af nuværende Fælles Mål). *To forløb, men en tænkning* – der understøtter hinanden.

Lokalt er iværksat nytænkning gennem vores fælles børne/ungesyn og vores fælles værdigrundlag for Thisted kommunes samlede skolevæsen gennem: "Din Skole¹²", der er baseret på tre værdier om: Lyst, læring og Fællesskab.

Fra store dele af **forskning vedrørende inklusionsforandring** peger f.eks. VIVE¹³ (2020), at 44% af tilbageførte elever, der i udskolingen skifter fra specialtilbud til almenområdet - er i gang med en ungdomsuddannelse to år efter endt 9.klasse, mens dette kun er tilfældet for 19% blandt elever som fortsatte i et specialtilbud. Når vi spørger KUI – fortæller de, at vores lokale procentsats på ingen måde kommer i nærheden af dette.

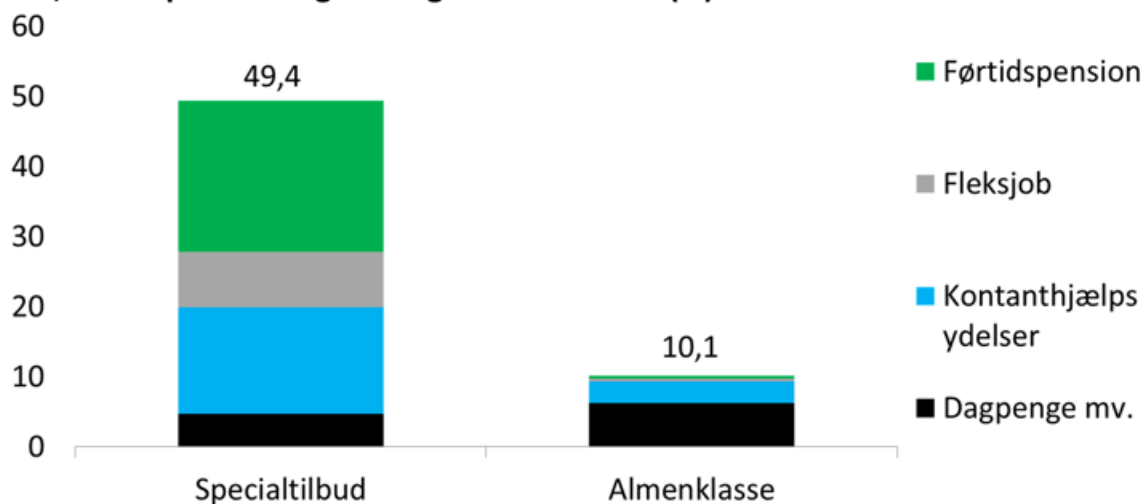
¹¹ [Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram | Børne- og Undervisningsministeriet](#)

¹² <https://www.dinskolety.dk/>

¹³ <https://www.vive.dk/media/pure/lxm721xd/4416062>

Tal fra KL¹⁴ viser, at elever i specialtilbud har større risiko for at være på offentlig forsørgelse ti år efter endt skolegang, end elever fra almenklasser. Som det fremgår af nedenstående figur, er knapt 50% af elever fra specialtilbud i offentlig forsørgelse 10 år efter skolen, mens andelen er godt 10% for elever i almen.

Andel af elever der gik i henholdsvis specialtilbud og almenklasser i 9. klasse i 2012, der er på offentlig forsørgelse 10 år efter (%)

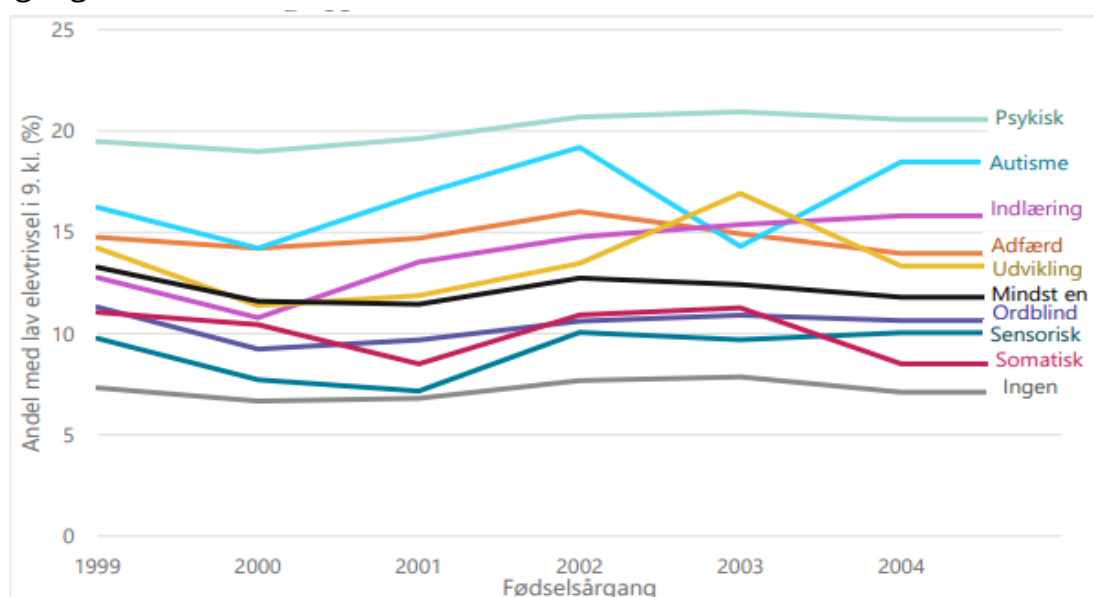

Note: Kategoriseringen er på baggrund af ydelsesoplysninger fra DREAM i uge 37.

Kilde: Momentum. Egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Funktionsnedsættelse og trivsel:

Det skal bemærkes, at der kan være mange grunde til, at elever fra specialområdet klarer sig dårligere, f.eks. omfattende funktionsnedsættelser. **En analyse fra UVM, 2024** viser, at unge med funktionsnedsættelser i lavere grad gennemfører en ungdomsuddannelse, og at især unge med psykiske funktionsnedsættelser har lavere trivsel (20,6% - for årgang 2004) end elever uden funktionsnedsættelser (7,1%).

¹⁴ <https://www.kl.dk/momentum/arkiv/2024/4-hvert-andet-barn-i-specialtilbud-faar-offentlig-forsoergelse-10-aar-efter-9-klasse>

Forvaltningens bud på mulige indsatser:

Når Trivsel og faglig kvalitet går hånd i hånd med bæredygtig økonomi

Efterfølgende er udarbejdet for at give et indtryk af mulige indsatser i forhold til et forestående udviklingsarbejde, der overordnet set kalder på tre ting: Sikre en god skolegang for vores elever, fælles pædagogisk didaktisk træning og retning, samt udviklingen af en økonomisk model der kan understøtte dette.

Sikre en god skolegang for vores elever

Arbejdet med at øge inklusion ved vi kommer til at tage tid. Vi regner således med en "Overgangsperiode" – der er vurderet til fire år. I den periode berøres nuværende ældstetrinselever ikke, men fortsætter og afslutter deres nuværende skoleforløb i specialklasserne, men mindre der er forhold, som peger på andet.

Elever fra yngste-og mellemtrin vil – under hensyntagen - blive del af en nye skolekultur, der har et øget fokus på en inviterende praksis. Etableringen af denne ny skolekultur, handler om at kontakten mellem en visiteret elev og afgivende klasse fastholdes, udvikles og måske genetableres gennem "Kultur-og skoleinvitationsarbejde". Således, at et barn eller en ung i højere grad kan fastholde sine venner i lokalmiljøet. Denne fællesskabstænkning involverer både forældre og medarbejdere, og betragtes som en del af skoleudviklingsarbejdet.

Den fælles pædagogisk didaktiske træning og retning

For at det bliver muligt at implementere fælles mindset og ny praksis på skoleområdet, så kalder en første indsats på fælles kompetenceudvikling af alle personaler på skoleområdet. Målet vil være, at skolerne efterfølgende kan udvikle inkluderende miljøer gennem fællesskabende didaktikker. En indsats der også peger ind i områdestrategien 2025¹⁵ og tænkningen vedrørende: Alle børn mødes med et værdsættende børne/ungesyn, tidlig indsats, tværfagligt samarbejde gennem de professionelle voksnes kompetencer og viden.

Et ledelsesspor

Desuden kompetenceudvikling af ledelser i forhold til etablering af mellemformer, der med afsæt i Lillehammerprojektet mestendels udmøntes som en pædagogisk/didaktisk indsats i klassefællesskabet.

Mellemformer

Gennem ovenstående kompetenceudviklingsforløb opnår både medarbejdere og ledelser viden om etablering af mellemformer. På den baggrund og med afsæt i elevbehov etableres mellemformer på alle skoler og i "klyngesamarbejdet". Klyngens form og funktion uddybes i forbindelse med forlægget til en ny visitationspraksis.

¹⁵ <https://www.thisted.dk/Media/638639797527815558/Strategi%20B%C3%B8rn%20og%20Unge%20A.pdf>

Ny visiteringspraksis og målgruppebeskrivelse

I forsøget på at finde mulige veje at gå i løsningen af den stigende segregering, er det nødvendigt med en ny visitationspraksis samt arbejde med ny målgruppebeskrivelse. Vedrørende målgruppebeskrivelsen, så betyder det, at man fremover vil have en opmærksomhed på skabe homogene grupper, fremfor diagnoseafhængige tilbud. Man kan eksempelvis opleve både introvert og ekstrovert adfærd inden for samme diagnose, hvilket kan betyde i skolehverdagen – at her ikke er et godt match.

Pejlemærker i visiteringsarbejdet

Overordnet set er der fire centrale pejlemærker i arbejdet med visiteringen, samt tilføjet en fælles ansvarsmulighed – i kraft af Klyngens mellemform:

De 4 overordnede pejlemærker for vores elever:

- Ret til skolegang i sit nærmiljø
- Pengene følger eleven ud i fællesskabet
- Øget adgang til flere jævnaldrende
- Øget trivsel

Uddybning af ny visiteringspraksis

Skoleleder kan visitere til:

1) Skolens egen mellemform

2) Klyngens mellemformer – Klyngen er et tværgående ansvars- og skolefællesskab. Klyngen består af 3-4 skoler. *Bemærk:* Klyngesamarbejdet er ikke skolesammenlægning i organisatorisk forstand, men en fælles mulighed for at øge antallet af mellemformer, og dermed muligheden for at rumme flere elever med særlige behov. På den måde kan flere børn og unge også blive i nærområdet og på sigt vil dette kunne minimere kørselsudgifter. Der opbygges på den måde et specialiseret miljø lokalt i "Klyngerne", hvor også PPR og KUI bidrager til den pædagogiske og didaktiske indsats.

3) Specialklasse-tilbud: Som beskrevet tidligere er der ifm. overgangen fra nuværende praksis og tænkning vedrørende segregering til *ny inviterende praksis* fortsat brug for specialklasser. Dels ift. vores kategori 3 elever, dels ift. nuværende visiterede elever og endeligt ift. kommende elever med omfattende støttebehov.

Her vurderer forvaltningen, at vi både i overgangsfasen og på sigt har brug for god visiteringspraksis, men at visitering af elever hertil, sker ud fra en bredere målgruppebeskrivelse. Den er derfor ikke diagnoseafhængig.

PPRs rolle – tættere på:

Der er landspolitisk bevågenhed omkring PPRs rolle, hvor der peges på, at der er faglig relevans i at få PPR tættere på eleverne, lærerne og pædagogerne ude på skolerne. PPR skal være mere optaget af børnenes hverdagsliv og af, og hvad der sker i undervisningen, så børn og voksne kan profitere bedre af samarbejdet. At arbejde praksisnært

handler ikke kun om at PPR kommer mere i dagtilbud og på skoler, men også om, at PPR-medarbejderen, lærerne og pædagogerne får tid til at reflektere og lære sammen i et samarbejde uden for klasserummet, f.eks. planlægge og udføre en aktivitet sammen.

Det er et ønske, at vi lokalt i Thisted Kommune kan udvikle et "Praksisnært PPR", men det forudsætter en ændret praksis, da der i øjeblikket er et stort administrativt pres på PPR i forhold til undersøgelser, test, udarbejdelse af PPV'er og henvisninger til psykiatrien. PPR betjener dagtilbud og skoler i 3 distrikter. I hvert distrikt er der tilknyttet 3 psykologer, 1 pædagogisk konsulent 0-6 år, en pædagogisk konsulent 6-17 år og 1 logopæd.

Udviklingen af en økonomisk overgangsmodel:

Et oplæg:

Med inspiration fra Lillehammerprojektet i Norge (se evt. side 7), der har en segregeringsgrad på 2,5%, vil det være nødvendigt at *målsætte os* for at kunne se på mulige økonomiske konsekvenser, og derigennem hvilke økonomiske greb, der kan anvendes i arbejdet med at reducere Thisted kommunes nuværende segregeringsgrad, der er over 7%.

Bagvedliggende parametre kan være:

1. Vores målsatte segregeringsgrad er 4%, baseret på egne erfaringer om, at der har vi, som kommune, ligget tidligere, men også på baggrund af inspiration fra kommuner som: *Morsø, Vejen og Ikast, der ligger henholdsvis på 3%, 4,5% og 4,1%* – Resultater, de tre kommuner har opnået gennem målrettet arbejde og indsatser de seneste 5 år. Konkret vil en målsætning om at opnå en segregeringsgrad på 4% betyde tilbageslutning af 112 elever - *eller* - at der visiteres 112 elever færre, således vil Thisted kommune have plads til ca. 200 elever i vores specialklasser.
2. Ny visiteringsprocedure: Det bør forudsættes i modellen at lokal mellemform skal understøtte eleven først, efterfølgende mellemform i klyngen og først derefter kan der visiteres til specialundervisningsområdet. Skolen, som visiterer til mellemform, vil modtage penge, der "følger barnet ud i fællesskabets budget" med en løbende nedskrivning.
3. Modellen anbefales at være *gældende for en periode* – så der kan ske en gradvis nedjustering imellem "midler der følger eleven ud i fællesskabet" og "midler til mellemformer og almenområdet

Opsamling på indeværende rapport:

Når Trivsel og faglig kvalitet går hånd i hånd med bæredygtig økonomi

Vi håber, gennem rapporten at have vist, hvordan den politiske tosporede og involverende indsats, har resulteret i vigtig fælles viden, refleksion og ideudvikling. Vi håber, at du som læser og interessent tror på, at vi sammen kan ændre på den i øjeblikket stigende segregering af vores børn og unge. For det er med afsæt i en fælles tro på en kulturændring, hvor vi øver os på en mere inviterende praksis, at vores professionelle voksne ude på skolerne baner vejen for en øget inklusion.

Vi håber med gennemgangen af: Data og opsamling på viden og fælles refleksioner med elever, interessenterne på skoleområder, øvrige kommunernes erfaringer og forskning på området – at have etableret en fælles forståelse af mulighederne for at løse og knække den stigende segregeringsgrad.

Vi peger på en fællesskabsmodel, der understreger at vi alle har ansvaret for den enkelt elev, men også for fællesskabet.

Afslutningsvis vil vi påpege at ovenstående nye skolekultur er hjulpet godt på vej, grundet vores allerede iværksatte tiltag med nuværende områdestrategi og forståelsen af fælles børnesyn samt de tre fælles værdier for vores samlede skolevæsen om: Lyst, Læring og Fællesskab. Hertil kommer Folkeskolens kvalitetsprogram, der med sine 33 initiativer også peger ind i et ønske om at ændre folkeskolens DNA – ligesom en stor del af vores workshopdeltagere har givet udtryk for.

Skole- og dagtilbudsområdet
Thisted kommune
23/1, 2025

Primær litteratur og links:

Forskning:

Engsig, Pedersen & Østergaard, UCN: *"Inklusionens fundament: En longitudinal undersøgelse af betydningen af lærere og pædagogers inklusionsholdninger og mestringsoplevelser"*, Nordic Studies in Education, 2024

Hummelgaard, Hans m.fl., VIVE: *"Tilbageførte elever og overgang til ungdomsuddannelse"*, VIVE, 2021

Plesner, Maja: *"Mange kommuner sadler om for at rumme flere børn i alment skoler"*, Skolelederforeningen – PLENUM - (Undersøgelse den 1/10, 2024)

Links:

[Folkeskoleloven: §3, stk.](#)

[Salamanca Erklæringen](#)

[Artikel 24 | Institut for Menneskerettigheder](#)

[Verdensmålene | Verdensmålene.dk](#)

[Mange kommuner sadler om for at rumme flere børn i alment skoler](#) - (Artikel)

[En skole for alle børn – Lillehammer projektet](#)

[Inspiration fra kommuner i Norge - Lillehammer og Eidskog](#)

[INVI's Model for vilde problemer_PIXI.pdf](#)

<https://www.thisted.dk/service-and-selvbetjening/skole-and-uddannelse/styrelsesvedtaegt-og-analyser> - (PwC rapporten)

[Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram | Børne- og Undervisningsministeriet](#)
<https://www.dinskolety.dk/> (Viden om DIN SKOLE)

[Tilbageførte elever og overgang til ungdomsuddannelse](#) (VIVE, 2020)

[Strategi Børn og Unge A.pdf](#) (Områdestrategi 2024)

[Dagsordener og referater](#) (se evt. Handicaprådets møde sept., 2024)